

UOHSX006O8RX

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

ROZHODNUTÍ

Č. j.: ÚOHS-S624/2014/KS-27389/2014/840/RPI

Brno 19. 12. 2014

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení sp. zn. ÚOHS-S624/2014/KS, zahájeném dne 1. 8. 2014 podle § 44 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a § 15 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s § 21 téhož zákona, na základě návrhu účastníka řízení, společnosti UNIPETROL, a.s., se sídlem Praha 4, Na Pankráci 127, IČ: 61672190, zastoupeného Mgr. Robertem Nešpůrkem, LL.M., advokátem, se sídlem Praha 1, Týn 1049/3, na povolení spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 a násl. téhož zákona, vydává toto

ROZHODNUTÍ:

Spojení soutěžitelů UNIPETROL, a.s., se sídlem Praha 4, Na Pankráci 127, IČ: 61672190, a ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., se sídlem Litvínov, Záluží 2, IČ: 62741772, ke kterému má dojít podle § 12 odst. 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s využitím předkupního práva společnosti UNIPETROL, a.s. ke koupi akcií společnosti ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s. od společnosti Eni International B.V., se sídlem Nizozemské království, Amsterdam, Strawinskylaan 1041, ke kterému došlo dne 3. 7. 2014 a v jehož konečném důsledku má společnost UNIPETROL, a.s. nabyt akcie představující 32,445% podíl na základním kapitálu společnosti ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., a tím získat i možnost tuto společnost výlučně kontrolovat, se dle § 16 odst. 2 a odst. 5 téhož zákona,

POVOLUJE.

ODŮVODNĚNÍ

1. Skutečnost, že se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) spojením zabývá, byla v souladu s § 16 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon“), zveřejněna v Obchodním věstníku č. OV452396 ze dne 6. 8. 2014. Tato skutečnost byla současně zveřejněna na internetových stránkách Úřadu. Ve stanovené lhůtě 5 dnů pro podání případných připomínek Úřad obdržel proti posuzované transakci námítku sdružení SČS – Unie nezávislých petrolejářů ČR, z.s.
2. Dále Úřad, vědom si významného postavení spojujících se soutěžitelů v některých spojením dotčených oblastech na území České republiky, oslovil za účelem získání informací potřebných k náležitému zjištění skutkového stavu týkajícího se soutěžního prostředí vybrané konkurenty a stávající či potenciální odběratele spojujících se soutěžitelů, jakož i sdružení soutěžitelů činné ve spojením dotčené oblasti, se žádostí o poskytnutí informací a stanovisek k dopadům předmětného spojení na hospodářskou soutěž. Některé z Úřadem oslovených subjektů ve svých vyjádřeních sdělily Úřadu svoje námítky proti posuzovanému spojení soutěžitelů. Těmito námítkami se Úřad zabývá níže v tomto rozhodnutí.¹
3. Na základě podkladů poskytnutých účastníkem řízení, společností UNIPETROL, a.s., se sídlem Praha 4, Na Pankráci 127, IČ: 61672190 (dále jen „UNIPETROL“), a oslovenými subjekty a na základě závěrů provedené analýzy vycházející ze všech ve správním řízení shromážděných informací o spojením dotčených tržích i o souvisejících oblastech dospěl Úřad v rámci třicetidenní lhůty ve smyslu § 16 odst. 2 zákona k závěru, že posuzované spojení soutěžitelů vzbuzuje vážné obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže.
4. S ohledem na výše uvedené sdělil Úřad dopisem č. j. ÚOHS-S624/2014/KS-19186/2014/840/RPI ze dne 11. 9. 2014 účastníkovi správního řízení, že ve smyslu § 16 odst. 2 *in fine* zákona bude v řízení nadále pokračovat a že rozhodnutí ve věci bude vydáno v souladu s § 16 odst. 5 zákona ve lhůtě pěti měsíců od zahájení správního řízení.
5. Při posuzování spojení soutěžitelů Úřad vycházel zejména z návrhu na povolení spojení, dotazníku k povolení spojení, listiny zakládající spojení, výročních zpráv a účetních závěrek spojujících se soutěžitelů, interních zpráv a studií spojujících se soutěžitelů, dále informací jimi doplněných v průběhu správního řízení, jakož i dalších všeobecně známých skutečností týkajících se spojujících se soutěžitelů. Úřad rovněž vycházel z vyjádření a stanovisek oslovených subjektů k předmětnému spojení. Současně Úřad zohlednil svoji předchozí rozhodovací praxi a přihlédl i k rozhodovací praxi Evropské komise (dále jen „Komise“).

I. Notifikační podmínky

6. K navrhovanému spojení soutěžitelů má dojít v důsledku toho, že společnost UNIPETROL využila svého předkupního práva ke koupi akcií společnosti ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., se

¹ Viz část VI. tohoto rozhodnutí.

sídlem Litvínov, Záluží 2, IČ: 62741772 (dále jen „ČRAF“), vyplývajícího z článku 2.07(c) Doplněné a upravené smlouvy mezi akcionáři uzavřené dne 23. 1. 2003 společnostmi UNIPETROL, Eni International B.V. (dále jen „ENI“), Shell Overseas Investments B.V. (dále jen „Shell“), Conoco Central and Eastern Europe Holdings B.V. a ČRAF, a přijala podmínky nabídky předložené společností ENI.²

7. V důsledku uvedeného postupu má společnost UNIPETROL získat od společnosti ENI akcie představující 32,445% podíl na základním kapitálu společnosti ČRAF a stát se tak jediným, tj. 100%, akcionářem společnosti ČRAF. Za této situace dojde k faktickému ukončení účinnosti smluvních dokumentů,³ které jednotlivým akcionářům společnosti ČRAF poskytovaly rozhodující vliv na činnost této společnosti, a tím jim zaručovaly i podíl na společné kontrole.
8. V této souvislosti Úřad konstatuje, že společná kontrola nad společností ČRAF byla odvozena od výše uvedených smluvních dokumentů, tj. Doplněné a upravené smlouvy mezi akcionáři a Smlouvy o zpracování, uzavřených akcionáři společnosti ČRAF. V důsledku uzavření těchto smluv akcionáři změnili charakter fungování této společnosti, a to jak ve vztahu k její plné funkčnosti a samostatnosti na trhu, tak i ve vztahu k výkonu kontroly ve smyslu § 12 odst. 4 zákona. Na základě uvedených smluv se akcionáři společně dohodli na zásadních aspektech soutěžního chování společnosti ČRAF. Především určili, od koho bude společnost ČRAF odebírat suroviny pro svoji výrobu, dále stanovili způsob rezervování výrobních kapacit pro potřeby jednotlivých akcionářů, komu a v jakém množství a za jakou cenu (respektive poplatek) bude výsledky své výrobní činnosti dodávat.⁴
9. Výše popsané rozhodovací mechanismy vztahující se k určení rozhodujícího vlivu, tj. kontroly, na činnost společnosti ČRAF upravené uvedenými smlouvami byly stanoveny dohodou akcionářů a k výkonu společné kontroly tuto vzájemnou dohodu předmětné smlouvy po celou dobu jejich platnosti a účinnosti předpokládaly. Existence platné a účinné Doplněné a upravené smlouvy mezi akcionáři a Smlouvy o zpracování tedy byla jinou právní skutečností ve smyslu § 12 odst. 3 písm. b) zákona, která poskytuje rozhodující vliv na činnost společnosti ČRAF. Ačkoli někteří akcionáři společnost ČRAF opustili a svůj akciový podíl převedli na jednoho ze zbylých akcionářů (UNIPETROL či ENI), smluvní dokumenty uzavřené v roce 2003 nepozbyly platnosti a dosavadní akcionáři, tj. UNIPETROL a ENI, ačkoli každý disponoval odlišným akciovým podílem (tj. 67,555 % vs. 32,445 %), jednali ve vztahu ke společnosti ČRAF nadále ve shodě, tj. v souladu s uvedenými smlouvami. Nadále tedy vykonávali společnou kontrolu nad společností ČRAF.

² Akceptované podmínky prodeje akcií ČRAF byly stanoveny ve Smlouvě o prodeji akcií společnosti ČRAF uzavřené společnostmi ENI, jako prodávajícím, a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvántartás Részvénytársaság (MOL Hungarian Oil and Gas Public Limited Company), jako potenciálním kupujícím (dále jen „MOL“), k jejímuž vypořádání by došlo v případě, že by společnost UNIPETROL nevyužila svého předkupního práva k předmětným akciím společnosti ČRAF.

³ Jedná se o Doplněnou a upravenou smlouvu mezi akcionáři a Smlouvu o zpracování, které dne 23. 1. 2003 uzavřeli tehdejší akcionáři společnosti ČRAF, tj. společnosti UNIPETROL, ENI, Shell a Conoco Central and Eastern Europe Holding B.V., respektive jejich v České republice působící dceřiné společnosti (v případě Smlouvy o zpracování).

⁴ Za stanovený poplatek společnost ČRAF dosud zpracovávala pouze suroviny jednotlivých akcionářů, a to výhradně pro jejich vlastní odběry.

10. Po realizaci předmětné transakce bude společnost ČRAF kontrolována pouze a výlučně ze strany společnosti UNIPETROL. Okamžikem ukončení shora uvedených smluv, respektive okamžikem, kterým v důsledku neexistence dalších akcionářů, jakožto zpracovatelů, kteří by mohli využívat svých oprávnění vyplývajících z uvedených smluvních dokumentů, dojde rovněž fakticky k ukončení trvání stavu, kdy společnost ČRAF, jakožto společně kontrolovaný soutěžitel, neplnila všechny funkce samostatné hospodářské jednotky. Přitom společnost ČRAF se stala rafinérií typu tzv. nákladového střediska, čímž přestala plnit všechny funkce samostatné hospodářské jednotky, právě okamžikem účinnosti Smlouvy o zpracování, tj. 23. 1. 2003.⁵
11. Vznikem výlučné kontroly ze strany společnosti UNIPETROL pozbývá otázka této tzv. plné funkčnosti společnosti ČRAF významu, neboť nadále bude společnost ČRAF součástí jedné ekonomické jednotky, tj. jediného soutěžitele, který bude oprávněn plně disponovat veškerou výrobní kapacitou společnosti ČRAF a který buď bude produkci společnosti ČRAF na trh dodávat jménem svým, popřípadě ponechá společnosti ČRAF možnost sjednávat dodávky jejích produktů samostatně, byť v rámci jednoho a téhož podnikatelského uskupení.
12. V této souvislosti vyjádřila společnost UNIPETROL pochybnosti ohledně toho, zda posuzovaná transakce vůbec představuje spojení soutěžitelů ve smyslu zákona. Především poukázala na skutečnost, že společnost ČRAF neplnila všechny funkce samostatné hospodářské jednotky ve smyslu soutěžního práva, a proto akcionářská změna, respektive vznik výlučné kontroly nad ní nepředstavuje spojení soutěžitelů ve smyslu zákona. Toto svoje tvrzení společnost UNIPETROL opírala například o rozhodnutí Komise ve věci M.3696 *E.ON/MOL*, kdy tzv. *non-full-function joint venture*⁶ nebyl považován za stranu spojení a tedy ani za samostatného soutěžitele. S ohledem na tuto skutečnost se společnost UNIPETROL dovolává harmonizace tuzemského soutěžního práva s právem EU s tím, že podle ní není možné, aby Úřad při výkladu relevantních ustanovení zákona dospěl ve fundamentálních otázkách k odlišným závěrům než Komise.
13. K tomu Úřad uvádí, že nyní posuzovaná transakce nemá jakoukoli souvislost s rozhodnutím Komise, na které je poukazováno, neboť v něm šlo o případ založení společně kontrolovaného podniku (*joint venture*), respektive výměny jednoho ze dvou akcionářů společně kontrolovaného ne plně funkčního podniku za jiného (nového) akcionáře. Při rozhodování o tom, zda založení *joint venture*, podléhá přezkumu Komise, je jednou ze základních podmínek právě otázka samostatného soutěžního chování vytvořeného subjektu na trhu, tedy otázka, zda je takové *joint venture* samostatným soutěžitelem. V případě, že podmínka této tzv. plné funkčnosti splněna není, nepředstavuje daná transakce spojení podniků ve smyslu Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků.
14. Nutno podotknout, že Úřad obdobné případy posuzuje zcela v souladu s rozhodovací praxí Komise. Podle § 12 odst. 5 zákona je totiž spojením i založení soutěžitele, který je společně kontrolován více soutěžiteli a který dlouhodobě plní všechny funkce samostatné

⁵ Takto nastavené parametry fungování společnosti ČRAF posuzoval Úřad v tzv. určovacím řízení podle § 7 odst. 2, ve znění platném a účinném do 1. 6. 2004. Dne 26. 3. 2003 pak Úřad vydal rozhodnutí, kterým mimo jiné konstatoval, že společnost ČRAF je z pohledu soutěžního práva tzv. kooperativním společným podnikem (*joint-venture*) a smluvní dokumenty zakládající společnou kontrolu nad společností ČRAF nepodléhají zákazu dohod narušujících soutěž dle § 3 až 6 téhož zákona.

⁶ Tj. společně kontrolovaný podnik, který nesplňoval podmínku plné funkčnosti.

hospodářské jednotky. Úřadem posuzovaná transakce je však zjevně odlišná od transakcí, v jejichž důsledku vzniká subjekt, který bude společně kontrolován dvěma či více soutěžiteli a který současně nebude plnit všechny funkce samostatné hospodářské jednotky. V takových případech na dotčených trzích nadále vystupují samostatně (tj. odděleně) soutěžitelé, kteří *joint venture* kontrolují.

15. V tomto konkrétním případě je nepochybné, že společnost ČRAF neplnila všechny funkce samostatné hospodářské jednotky před realizací posuzované transakce. Po jejím uskutečnění však bude kontrolována výlučně společností UNIPETROL, a bude tedy součástí struktury jediného soutěžitele, který si sám rozhodne, jakou formou do ní společnost ČRAF začlení. Požadavek tzv. plné funkčnosti tedy hraje roli pouze v případech společné kontroly. V transakcích, jejichž předmětem je získání výlučné kontroly, není otázka plné funkčnosti kontrolovaného subjektu podstatná. Obdobou nyní posuzovaného případu jsou spojení, v jejichž důsledku je převáděna pouze část podniku (respektive závodu ve smyslu § 502 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník) či dceřiná společnost, které do té doby rovněž nevystupovaly samostatně na trhu (například zajišťovaly pouze výrobu produktů či jejich součástí, které na trh samostatně uváděla mateřská společnost).
16. Společnost UNIPETROL rovněž poukazovala na přípis Komise, respektive Generálního ředitelství pro soutěž (*DG Comp*), který obdržela dne 7. 8. 2014 a v němž zástupci této instituce konstatovali, že posuzovanou transakci nepovažují za spojení, které by mělo evropskou dimenzi. K tomu lze konstatovat, že daný závěr Generálního ředitelství pro soutěž vyjadřuje pouze fakt, že daná transakce nenaplnuje obratová kritéria tzv. komunitární dimenze, která jsou stanovena velikostí obrátů v souladu s čl. 1 Nařízení, a žádným způsobem se nevyjadřuje k otázce, zda daná transakce splňuje znaky spojení či nikoli. To ostatně uznala sama společnost UNIPETROL, když uvedla, že se Komise další analýzou této otázky nezabývala, neboť i v případě, že by se o spojení soutěžitelů jednalo, nepodléhalo by povolení Komise (*pozn. Úřadu: z důvodu nesplnění obratových kritérií*).
17. Další argument ve prospěch tvrzení, že posuzovaná transakce není spojením ve smyslu soutěžního práva, společnost UNIPETROL vyvozuje z rozhodnutí Komise ve věci *M.7311 MOL/ENI CESKA/ENI ROMANIA/ENI SLOVAKIA*, kde v bodě 3 Komise zmiňuje „*ENI's non-controlling minority shareholding in Česká Rafinérská a.s.*“, tedy minoritní akciový podíl společnosti ENI ve společnosti ČRAF, který není spojen s kontrolou této společnosti. V této souvislosti lze konstatovat, že ani Úřad nepovažuje samotný minoritní 32,455% podíl na společnosti ČRAF, stejně jako Komise, za takový, který by sám o sobě dával společnosti ENI možnost jakkoli se podílet na kontrole společnosti ČRAF. Jak již bylo shora uvedeno, dosavadní společná kontrola akcionářů společnosti ČRAF byla založena zmiňovanými smlouvami z roku 2003 a ke změně kvality kontroly společnosti UNIPETROL ze společné na výlučnou nedochází pouze nabytím 32,455 % akcií, nýbrž i faktickým ukončením smluv zakládajících společnou kontrolu.
18. Lze tedy uzavřít, že posuzovaná transakce splňuje základní obecnou podmínku spojování soutěžitelů, neboť jejím prostřednictvím dojde ke změně ve struktuře trhu na trvalém základě, a představuje tedy spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 odst. 3 zákona, neboť společnost UNIPETROL získá možnost přímo a výlučně kontrolovat společnost ČRAF.

19. Kontrolou ve smyslu § 12 odst. 4 zákona se rozumí možnost vykonávat na základě právních nebo faktických skutečností rozhodující vliv na činnost jiného soutěžitele, a to na základě vlastnického práva nebo práva k užívání podniku kontrolovaného soutěžitele, nebo práva či jiné právní skutečnosti, které poskytují rozhodující vliv na složení, hlasování a rozhodování orgánů kontrolovaného soutěžitele.
20. Dále se Úřad zabýval otázkou, zda předmětné spojení splňuje také druhé notifikační kritérium, stanovené v § 13 zákona. Vzhledem k tomu, že celkový čistý obrat všech spojujících se soutěžitelů dosažený za poslední účetní období na trhu České republiky je vyšší než 1,5 miliardy Kč a alespoň dva ze spojujících se soutěžitelů dosáhli každý za poslední účetní období na trhu České republiky čistého obratu vyššího než 250 milionů Kč, je notifikační podmínka stanovená v § 13 písm. a) zákona splněna, a spojení soutěžitelů tak podléhá povolení Úřadu.

II. Charakteristika spojujících se soutěžitelů

21. Společnost **UNIPETROL** je kontrolována společností PKN ORLEN S.A., která stojí v čele nadnárodní podnikatelské skupiny zabývající se především zpracováním surové ropy na bezolovnatý benzín, naftu, topný olej či letecká paliva, jakož i plasty a jiné související produkty (dále jen „Skupina PKN“). Společnost UNIPETROL se zaměřuje zejména na tři strategické segmenty činnosti, a to i) zpracování surové ropy⁷, ii) petrochemickou výrobu a prodej a iii) maloobchodní prodej motorových paliv.
22. Společnost UNIPETROL kontroluje další na území České republiky působící soutěžitele, z nichž nejvýznamnějšími jsou zejména společnosti BENZINA, s.r.o. (maloobchodní prodej pohonných hmot), CHEMOPETROL, a.s. (maloobchodní prodej petrochemických produktů), PETROTRANS, s.r.o. (silniční přeprava pohonných hmot a ostatních tekutých hořlavých látek ADR), PARAMO, a.s. (výroba asfaltářských výrobků a mazacích a procesních olejů), UNIPETROL RPA, s.r.o. (produkce v oblasti rafinérských, petrochemických a agrochemických surovin), dále výzkumné ústavy Výzkumný ústav anorganické chemie, a.s. a POLYMER INSTITUTE BRNO, s.r.o. či HC Verva Litvínov, a.s. (činnosti v oblasti vrcholového sportu). Společnost UNIPETROL dále spolu se společností SYNTHOS Kralupy a.s. kontroluje společnost Butadien Kralupy a.s., která provozuje výrobní jednotku na výrobu 1,3-butadienu, Rafinátu 1 a Acetylenového odplynů.
23. Společnost **ČRAF** působí v době před realizací posuzované transakce jako zpracovatelská rafinérie provozující závody v Litvínově a Kralupech nad Vltavou, v nichž zpracovává ropu na ropné produkty. Společnost ČRAF tedy sama vstupní produkty nenakupuje a ani výsledné produkty neprodává na volném trhu. Vstupy nezbytné pro její výrobu jí dodávají jednotliví zpracovatelé, kteří jsou v souladu se Smlouvou o zpracování současně jedinými odběrateli výsledných ropných produktů. Rezervace zpracovatelských kapacit společnosti ČRAF pro jednotlivé zpracovatele odpovídá jejich podílu na jejím základním kapitálu.

⁷ Doposud prostřednictvím společnosti ČRAF a její zpracovatelské kapacity vyhrazené pro společnost UNIPETROL na základě Smlouvy o zpracování.

24. V době před realizací posuzované transakce je společnost ČRAF společně kontrolována společnostmi UNIPETROL (67,555 % akcií) a ENI (32,455 % akcií). Sama nevykonává přímou či nepřímou kontrolu nad žádným jiným soutěžitelem.

III. Vymezení relevantních trhů

25. Za účelem zjištění, zda navrhované spojení soutěžitelů nebude mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže, zejména proto, že by jím vzniklo nebo bylo posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů nebo některého z nich, Úřad vymezuje relevantní trh.
26. Za relevantní trh se obecně pokládá místo, kde se střetává nabídka s poptávkou po zboží, které je schopno uspokojit určitou konkrétní potřebu spotřebitele. Věcně relevantní trh v souladu s § 2 odst. 2 zákona zahrnuje všechny výrobky nebo služby, které spotřebitel pokládá vzhledem k jejich vlastnostem, ceně a způsobu použití za shodné nebo vzájemně zaměnitelné. Geograficky relevantní trh zahrnuje v souladu s § 2 odst. 2 zákona území, na němž jsou podmínky hospodářské soutěže dostatečně homogenní a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky hospodářské soutěže na těchto jiných územích jsou zřetelně rozdílné.
27. Při vymezování relevantních trhů v jednotlivých případech spojení soutěžitelů, k nimž dochází podle § 12 odst. 3 zákona, se Úřad zaměřuje na činnosti, které na území České republiky provozuje nabývaný soutěžitel, a z nich pak zejména na ty, které se zároveň překrývají s činnostmi navrhovatele či na ně vertikálně navazují nebo jim předcházejí.
28. Z výše uvedeného popisu činností spojujících se soutěžitelů vyplývá, že společnost ČRAF je činná jako tzv. *processingová* rafinérie, která přepracovává surovou ropu na navazující ropné produkty. V rámci zpracovatelského procesu společnosti ČRAF vznikají paliva a jiné produkty, nicméně tyto produkty společnost ČRAF neprodává na volném trhu, nýbrž je dodává pouze svým akcionářům, kteří je používají ve vlastní navazující zpracovatelské či obchodní činnosti, případně jsou přímo využívány v navazujících výrobních procesech v rámci zpracovatelské činnosti společnosti ČRAF.
29. Provoz rafinérie zahrnuje spektrum činností od rafinace surové ropy až po jednotlivé produkty vyrobené v rámci vertikálně navazujícího (tj. *downstream*) řetězce. Jak již bylo uvedeno, společnost ČRAF zpracovává ropu, jejichž vlastníky po celou dobu zpracovacího procesu zůstávají její akcionáři, což po realizaci posuzované transakce bude pouze společnost UNIPETROL. Z produktů vyrobených v rafinériích společnosti ČRAF jsou pak jejími akcionáři na trh umísťovány, a to jak na úrovni velkoobchodu, tak i na úrovni maloobchodu, především automobilové benzíny, motorová nafta, letecký benzín (petrolej), topné oleje, zkapalněné ropné plyny (LPG), asfalt a ostatní produkty, především pak síra.
30. Společnost UNIPETROL pak působí v oblastech navazujících na zpracování ropy, zejména pak v oblastech dodávek paliv (automobilová i letecká), topných olejů, LPG, asfaltů a síry. Prostřednictvím kontrolovaných společností pak společnost UNIPETROL působí i v dalších shora identifikovaných podnikatelských oblastech.⁸

⁸ Viz část II. tohoto rozhodnutí.

31. V této souvislosti Úřad upozorňuje na skutečnost, že v důsledku posuzované transakce nedochází k přímému převzetí prodejů, a tedy tržních podílů, společnosti ENI ze strany společnosti UNIPETROL. Společnost UNIPETROL toliko získá výrobní kapacitu společnosti ČRAF, která byla doposud vyhrazena pro společnost ENI. Při úvahách o vymezení relevantních trhů se tak Úřad zaměřil především na produkty, které jednak společnost ČRAF vyrábí pro společnost ENI a které současně dodává na trh společnost UNIPETROL. Rozhodné je tedy při vymezení relevantních trhů takové zboží, u kterého v důsledku realizace posuzovaného spojení dojde k byť jen teoretickému navýšení prodeje společnosti UNIPETROL.
32. V sektoru ropného průmyslu jsou zpravidla vymezovány relevantní trhy s ohledem na tzv. životní cyklus ropy, tj. od jejího získávání, přes její přepracování až po prodej konečných produktů spotřebitelům.⁹ V souvislosti s výše uvedeným a v návaznosti na předchozí rozhodovací praxi Úřadu¹⁰ či v tomto případě především Komise¹¹ lze v oblasti zpracování ropy rozlišovat samostatné věcně relevantní trhy v několika úrovních. Především je to průzkum a vyhledávání ložisek ropy a zemního plynu, na kterou navazuje těžba a velkoobchodní prodej surové ropy. Na tyto činnosti navazuje zpracování (rafinace) surové ropy a následná distribuce specifických ropných produktů jak přímo z rafinérie, tj. na úrovni tzv. *ex-refinery/cargo*, tak na úrovni tzv. *non-retail*, a následně pak i na úrovni maloobchodního prodeje (*retail sales*). S ohledem na činnosti spojujících se soutěžitelů lze v posuzovaném případě spojení soutěžitelů vymezit níže uvedené relevantní trhy.

III.1 Vymezení věcně relevantních trhů

III.1.1 Oblast velkoobchodních dodávek paliv

33. Oblast velkoobchodní distribuce paliv¹² je rozdělována na dvě úrovně, které prostřednictvím odlišné distribuční logistiky uspokojují poptávku různé charakteristiky. Dodávky paliv přímo z rafinérií (tj. *ex-refinery* distribuce) představují primární úroveň této distribuce. Dodávky *ex-refinery* jsou založeny na spotové bázi a jsou charakteristické značnými objemy prodejů paliv,¹³ které jsou de-facto uskutečněny již samotným opuštěním pozemku rafinérie, popřípadě jsou realizovány dovozem, a to železniční, potrubní či lodní dopravou, do skladovacích zařízení zákazníků, kterými jsou velkoobchodníci disponující vlastními nebo pronajatými skladovacími kapacitami, zpravidla jiné ropné společnosti, velkoobchodníci či velcí průmysloví zákazníci.
34. Oproti tomu tzv. *non-retail* distribuce zahrnuje služby s přidanou hodnotou (tzv. *value added services*), zpravidla se jedná o dodávky menšího objemu paliv,¹⁴ realizované většinou od dodavatele disponujícího skladovacími zařízeními k prostorám zákazníků, a to prostřednictvím sekundární, zejména kamionové, přepravy. Typickými zákazníky pak

⁹ Viz například rozhodnutí Komise ve věci M.1383 *Exxon/Mobil*.

¹⁰ Viz například rozhodnutí ve věci S244/02 *MOL/Slovnaft*.

¹¹ Viz například případy M.727 *BP/Mobil*, M.4348 – *PKN/MAZEIKIU* či M.7318 – *ROSNEFT/MORGAN STANLEY GLOBAL OIL MERCHANTING UNIT*.

¹² Z hlediska produktového se jedná o benzín, motorovou naftu, LPG, topné oleje a letecká paliva.

¹³ U železniční přepravy zpravidla 2,5 – 3 tis. tun, u říční přepravy 2 – 5 tis. tun, u potrubní přepravy 4 – 12 tis. tun, popřípadě až do 80 tis. tun v případě námořní přepravy.

¹⁴ Zpravidla náklad do 30 tun.

jsou značkové i neznačkové čerpací stanice, malí nezávislí přeprodejci, průmysloví a komerční zákazníci (tj. dopravní společnosti), ale i veřejné instituce (například nemocnice).

35. S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že jak tzv. *ex-refinery* dodávky, tak tzv. *non-retail* dodávky, paliv tvoří samostatné a zřetelně odlišitelné úrovně věcně relevantních trhů. V důsledku posuzovaného spojení společnost UNIPETROL pouze navýší svoji kapacitu v rafinériích společnosti ČRAF, což nasvědčuje tomu, že za dotčený trh v oblasti velkoobchodních dodávek paliv lze považovat pouze trh *ex-refinery* dodávek paliv. Ačkoli si je Úřad vědom této skutečnosti, za účelem řádného a důkladného posouzení veškerých možných dopadů posuzovaného spojení se zabýval rovněž oblastí *non-retail* dodávek paliv, především pak pohonných hmot. Opodstatněnost tohoto přístupu dokazují obdržené námítky některých oslovených soutěžitelů, které poukazují právě na oblast *non-retail* dodávek pohonných hmot.
36. Pokud jde o velkoobchodní dodávky zbývajících paliv, tedy LPG, topných olejů a leteckých paliv, Úřad s ohledem na omezený objem celkových dodávek obchodovaných na území České republiky (ve srovnání s objemem pohonných hmot), charakter dodávek těchto produktů, které na rozdíl od velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty netvoří vertikální trh předcházející maloobchodnímu prodeji pohonných hmot, a vzhledem k tomu, že ve vztahu k těmto oblastem nepanují obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže, ponechal otázku případného užšího vymezení relevantních trhů zahrnujících velkoobchodní dodávky ostatních paliv otevřenou.
37. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem Úřad pro účely posuzovaného spojení soutěžitelů vymezil v oblasti distribuce paliv následující věcně relevantní trhy:
 - a. **relevantní trh *ex-refinery* dodávek benzínu,**
 - b. **relevantní trh *non-retail* dodávek benzínu,**
 - c. **relevantní trh *ex-refinery* dodávek motorové nafty,**
 - d. **relevantní trh *non-retail* dodávek motorové nafty,**
 - e. **relevantní trh velkoobchodních dodávek LPG,**
 - f. **relevantní trh velkoobchodních dodávek topných olejů a**
 - g. **relevantní trh velkoobchodních dodávek leteckých paliv.**

III.1.2 Oblast maloobchodních dodávek pohonných hmot

38. Navazující úroveň distribučního řetězce v případě pohonných hmot pak zahrnuje maloobchodní prodej těchto produktů prostřednictvím čerpacích stanic. Ačkoli Úřad v některých svých předchozích rozhodnutích¹⁵ v rámci maloobchodního prodeje rozlišoval mezi benzínem, motorovou naftou a LPG, v posuzovaném případě, kdy na této úrovni působí ze spojujících se soutěžitelů pouze společnost UNIPETROL a Úřad se touto oblastí zabývá z důvodu potřeby posouzení vertikálních účinků spojení, není toto rozlišování nezbytně nutné, a to i s přihlédnutím k současné rozhodovací praxi jak Komise, která k tomuto závěru

¹⁵ Viz například rozhodnutí ve věci S244/02 MOL/Slovnaft.

dospěla s ohledem na zaměnitelnost na straně nabídky, tak i samotného Úřadu.¹⁶ Distribuce pohonných hmot na této úrovni je totiž realizována ze stejného místa (tj. čerpací stanice PHM) s cílem obsloužit co největší počet motoristů.

39. Pro úplnost Úřad uvádí, že v některých svých rozhodnutích Komise zvažovala další dělení trhu maloobchodního podeje pohonných hmot, konkrétně například vyčlenění trhu maloobchodního podeje pohonných hmot na čerpacích stanicích umístěných podél dálnic.¹⁷ V případě relevantního trhu České republiky však vždy ponechala Komise otázku, zda by měl být prodej pohonných hmot podél dálnic a mimo dálnice považován za odlišný věcný relevantní trh, otevřenou, a to především proto, že ze strany poptávky jsou silnice i dálnice vzájemně propojené, a proto motoristy na dálnicích nelze považovat za zákazníky odtržené od čerpacích stanic podél ostatních silnic.¹⁸
40. S ohledem na shora uvedené a s přihlédnutím k předchozí rozhodovací praxi jak své vlastní, tak i Komise, Úřad rovněž v tomto konkrétním případě vymezil jako věcně relevantní **trh maloobchodních dodávek pohonných hmot**.¹⁹

III.1.3 Oblast výroby a dodávek síry

41. Síra se vyrábí buď rafinací surové ropy anebo purifikací zemního plynu. V ropě je síra přítomná v podobě organických sloučenin v množství od několika desetin po několik procent v závislosti na původu ropy. V průběhu technologického zpracování se síra z jednotlivých frakcí a produktů odstraňuje především hydrogenační rafinací vodíkem. Tento prvek má poměrně široké využití, používá se zejména k výrobě kyseliny sírové, sirouhliku, ultramarínu, rumělký, organických sirných barviv, celulózy, výbušnin, průmyslových hnojiv či zápalek, značné množství síry se spotřebuje v gumárenském průmyslu při vulkanizaci kaučuku. Hořící síra se používá k dezinfekci, v lékařství se často aplikují sirné masti pro léčení kožních chorob.
42. S ohledem na charakteristické vlastnosti síry a její nízkou substituovatelnost představují dodávky síry zpravidla samostatný relevantní trh.²⁰
43. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem Úřad pro účely posuzovaného spojení soutěžitelů vymezil v oblasti výroby a dodávek síry jako věcně **relevantní trh síry**.

III.1.4 Oblast výroby a dodávek asfaltu

44. Asfalt (*bitumen*), který je jednou z živic, se získává z ropy jako zbytek po vakuové destilaci. Jedná se o nejhustší složku ropy s nejvyšším bodem varu. Hlavním uplatněním asfaltu je výstavba a údržba netuhých asfaltových vozovek (silniční asfalt využívaný při výrobě asfaltových obalových směsí), používá se ale i ve stavebním průmyslu či při výrobě gumárenských směsí (průmyslový asfalt). V praxi lze využít široké spektrum modifikovaných asfaltů z rafinérií, ale i pojiv vyráběných ve vlastních modifikačních centrech některých silničních stavebních společností. Nicméně vzhledem k charakteristickým vlastnostem asfaltu

¹⁶ Viz rozhodnutí Komise ve věci M.3711 *MOL/ENI CESKA/ENI ROMANIA/ENI SLOVAKIA*, respektive rozhodnutí Úřadu ve věci S904/2014/KS *MOL/LUKOIL ČR*.

¹⁷ Viz například rozhodnutí Komise ve věci M.4532 *LUKOIL/ConocoPhillips*.

¹⁸ Viz například rozhodnutí Komise ve věci M.4002 *OMV/Aral CR*.

¹⁹ Viz rozhodnutí Úřadu ÚOHS-S459/2012/KS *MOL/PAP OIL*, S 266/03 *Shell Czech Republic/LUKOIL PRAGUE*

²⁰ Viz například rozhodnutí Komise ve věci M.1628 *TotalFina/Elf* nebo M.4208 *Petroplus/European Petroleum Holdings*.

a s ohledem na skutečnost, že z pohledu nabídky jsou jednotlivé druhy asfaltu zastupitelné, lze mít za to, že tvoří jeden samostatný relevantní trh.²¹ Pro účely posouzení dopadů předmětného spojení soutěžitelů na hospodářskou soutěž tedy Úřad v této oblasti vymezil věcně **relevantní trh asfaltu**.

III.2. Geografické vymezení relevantních trhů

45. Úřad v rámci správního řízení zkoumal, zda je možno shora uvedené věcně relevantní trhy vymezit z hlediska geografického jako trhy národní, popřípadě zda území ovlivněné předmětným spojením zahrnuje širší území, přesahující hranice České republiky, či naopak, zda ke střetu nabídky a poptávky nedochází na územích menších, než je území celé České republiky.

III.2.1. Geografické vymezení relevantních trhů v oblasti velkoobchodních dodávek paliv

46. Ve vztahu k věcně relevantním trhům velkoobchodní distribuce paliv se geografický rozsah trhů zpravidla rozlišuje v závislosti na konkrétním typu paliva a charakteru dodávek (tj. *ex-refinery/non-retail*).

III.2.1.1 Geografické vymezení relevantních trhů v oblasti *ex-refinery* dodávek benzínu a motorové nafty

47. Pokud jde o *ex-refinery* dodávky benzínu a motorové nafty, v předchozí rozhodovací praxi Komise byly tyto relevantní trhy z hlediska geografického vymezovány odlišně. Zatímco v jednom případě Komise shledala pro *ex-refinery* dodávky benzínu a motorové nafty jako relevantní území Evropské unie případně západní Evropy, v odlišném případě to bylo území Skandinávie, tedy území výrazně menší. V dalším případě ponechala Komise otázku, zda tyto produktové relevantní trhy vymezit územím střední Evropy a Pobaltských států či šířeji otevřenou.²²

48. V každém případě *ex-refinery* dodávky benzínu i motorové nafty jsou v Evropě obchodovány v mezinárodním měřítku napříč jednotlivými státy. Rovněž Úřad v posuzovaném případě analyzoval v průběhu svého šetření obchodní zvyklosti subjektů působících na trzích *ex-refinery* dodávek benzínu i motorové nafty jak na straně nabídky, tak i na straně poptávky. V první řadě z šetření Úřadu vyplývá poměrně vysoký podíl dovozu předmětných produktů na této úrovni distribuce do České republiky (v roce 2013 až 60%, v prvním pololetí roku 2014 přibližně 40 %). Šetření Úřadu rovněž prokázalo relativně nízké přepravní náklady především v důsledku přepravovaných objemů daných produktů. Rovněž většina oslovených subjektů potvrdila, že *ex-refinery* dodávky benzínu či motorové nafty lze realizovat přinejmenším z okolních států, a tedy geograficky relevantní území lze v případě těchto relevantních trhů pojímat šířeji než území České republiky.

49. V tomto konkrétním případě má na základě výše uvedeného Úřad za to, že jak relevantní trh *ex-refinery* dodávek benzínu, tak i relevantní trh *ex-refinery* dodávek motorové nafty lze geograficky vymezit **územím, které zahrnuje přinejmenším státy střední Evropy**, tj. kromě České republiky zejména Slovensko, Maďarsko, Polsko, Německo a Rakousko.

²¹ K obdobnému závěru dospěla Komise například ve svém rozhodnutí ve věci M.3543 *PKN/UNIPETROL*.

²² Viz rozhodnutí ve věci M.4348 *PKN/MAZEIKIU*.

III.2.1.2 Geografické vymezení relevantních trhů v oblasti non-retail dodávek benzínu a motorové nafty

50. Geografické pojetí relevantních trhů spočívajících v *non-retail* dodávkách pohonných hmot je obecně užší než v případě dodávek přímo z rafinérií, a to především z toho důvodu, že dochází k dodávkám řádově menšího množství paliv, což se projevuje na celkových přepravních nákladech. V konečném důsledku je pak logické, že tzv. *non-retail* dodávky pohonných hmot jsou realizovány na kratší vzdálenosti.
51. Komise ve svých předchozích rozhodnutích vymezovala geograficky relevantní trhy v oblasti *non-retail* dodávek pohonných hmot v závislosti na specifických okolnostech a okruhu okolo každého místa dodávek odlišně, tj. od lokálního pojetí (*sub-national*), přes národní pojetí až k pojetí nadnárodnímu (*supra-national*). Ve většině případů se však Komise, vzhledem k dosahu překrývajících se okruhů kolem zásobovacích míst, přiklonila k pojetí národnímu.²³
52. V tomto konkrétním případě, kdy se místa dodávek spojujících se soutěžitelů nacházejí výlučně na území České republiky, má Úřad na základě výše uvedeného za to, že relevantní trhy *non-retail* dodávek jednotlivých shora vyjmenovaných pohonných hmot lze geograficky vymezit územím celé České republiky.

III.2.1.3 Geografické vymezení relevantních trhů velkoobchodních dodávek LPG, topných olejů a leteckých paliv

53. Co se týče relevantních trhů velkoobchodních dodávek ostatních paliv, tedy LPG, topných olejů či leteckých benzínů, Komise ve svých předchozích rozhodnutích dospěla k závěru,²⁴ že z hlediska geografického by bylo lze vymezit tyto trhy územím Evropského hospodářského prostoru (EEA) anebo územím západní Evropy. Úřad v tomto konkrétním případě ponechává otázku konečného geografického vymezení těchto relevantních trhů otevřenou s tím, že pro posouzení dopadů posuzovaného spojení bere v úvahu data vztahující se rovněž k **území zahrnujícímu státy střední Evropy**, tj. Českou republiku, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Německo a Rakousko.

III.2.2 Geografické vymezení relevantního trhu maloobchodních dodávek pohonných hmot

54. Pokud jde o vymezení relevantního trhu maloobchodních dodávek pohonných hmot z hlediska geografického, jak Úřad,²⁵ tak i Komise,²⁶ ve své předchozí rozhodovací praxi upřednostňovaly národní pojetí, a to zejména vzhledem k překryvu spádových oblastí a distribučního řetězce. Pro tento závěr svědčily jednak (i) důvody na straně nabídky, kdy důležité parametry soutěže jsou spíše stanovovány na národní úrovni, (ii) existence významných překryvů spádových oblastí jednotlivých čerpacích stanic (substituční řetězec), (iii) jednotná pozice dodavatelů v rámci jednoho státu a odlišnost pozice mezi jednotlivými státy a (iv) odlišnost právních a administrativních překážek a úroveň zdanění mezi jednotlivými státy.

²³ Viz rozhodnutí Komise ve věci M.7311 *MOL/ENI CESKA, ENI ROMANIA, ENI SLOVENSKO*.

²⁴ Například rozhodnutí Komise ve věci M.1383 *Exxon/Mobil*.

²⁵ Viz například rozhodnutí Úřadu ve věci S040/2005 *ConocoPhillips Czech Republic/část podniků Benzina a Paramo Trysk*.

²⁶ Viz například rozhodnutí Komise ve věci M.3375 *Statoil/SDS* nebo M.3516 *REPSOL YPF/SHELL Portugal*.

55. Navzdory silným náznakům existence jednotného národního trhu Úřad a stejně tak i Komise zvažovaly taktéž lokální soutěžní aspekty a prozkoumávaly dopady spojení na parametry hospodářské soutěže na lokální úrovni, například v rámci tzv. *clusterů* v okolí nabývaných čerpacích stanic.²⁷
56. Nicméně s ohledem na shora uvedené skutečnosti a vzhledem k tomu, že v oblasti maloobchodních dodávek pohonných hmot nedochází k horizontálnímu překryvu činností spojujících se soutěžitelů, Úřad v tomto konkrétním případě vymezil geograficky relevantní trh maloobchodních dodávek pohonných hmot **územím celé České republiky**.

III.2.3 Geografické vymezení relevantního trhu síry

57. Síra je jak v kapalném, tak i pevném, skupenství běžně přepravována na poměrně dlouhé vzdálenosti, čemuž odpovídá i vysoká úroveň obchodu sírou přinejmenším mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie. S ohledem na tyto skutečnosti pak Komise vymezuje relevantní trh síry z ohledu geografického přinejmenším jako trh celoevropský.²⁸
58. V tomto konkrétním případě Úřad s ohledem na výše uvedené a s přihlédnutím ke skutečnosti, že posuzované spojení nevzbuzuje obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže v dané oblasti, ponechal pro účely tohoto rozhodnutí otázku konečného vymezení geograficky relevantního trhu síry otevřenou.

III.2.4 Geografické vymezení relevantního trhu asfaltu

59. Charakteristické vlastnosti asfaltu vyžadují, aby byl přepravován při teplotách okolo 130 °C, což ve svém důsledku znamená, že může být přepravován pouze do určité vzdálenosti, zpravidla 400 – 500 km.²⁹ V návaznosti na tuto skutečnost bývá geograficky relevantní trh asfaltu obvykle vymezován jako trh národní. Nicméně v podmínkách České republiky lze s ohledem na přítomnost dalších rafinerií v blízkosti hranic efektivně dovézt tento produkt i z dalších zdrojů.³⁰ V tomto konkrétním případě tak Úřad s ohledem na výše uvedené a s přihlédnutím ke skutečnosti, že posuzované spojení nevzbuzuje obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže v této oblasti, ponechal pro účely tohoto rozhodnutí otázku konečného vymezení geograficky relevantního trhu asfaltu otevřenou.

IV. Podmínky hospodářské soutěže na relevantních trzích

60. Úřad v jednotlivých případech spojení soutěžitelů zkoumá, zda v jejich důsledku dojde k podstatnému narušení hospodářské soutěže na relevantních trzích či nikoli. Za tím účelem se zaměřuje na posouzení kritérií, jejichž zkoumání mu předepisuje zákon v § 17 odst. 1. Posuzuje tedy zejména potřebu zachování a rozvíjení účinné hospodářské soutěže, strukturu všech spojení dotčených trhů, podíl spojujících se soutěžitelů na těchto trzích, jejich hospodářskou a finanční sílu, právní a jiné překážky vstupu dalších soutěžitelů na spojení

²⁷ Např. rozhodnutí Komise ve věci *M.4919 STATOILHYDRO/CONOCOPHILLIPS*, *M.6167 RWA/OMW Wärme*, *M.5005 Galp Energia/ExxonMobil Iberia* či rozhodnutí Úřadu *S904/2014/KS MOL/LUKOIL ČR*, *S028/2013/KS AGROFERT HOLDING/MAVEX* nebo *S459/2012/KS MOL/PAP OIL*, kde Úřad hodnotil možné dopady spojení na lokálních územích definovaných jednotlivými okresy České republiky.

²⁸ Viz například rozhodnutí Komise ve věci *M.1628 TotaFina/Elf*.

²⁹ Například v rozhodnutí Komise ve věci *M.3543 PKN/UNIPETROL* byla dokonce uvedena vzdálenost až 700 km.

³⁰ Například z rafinerie společnosti TOTAL Leuna, PCK Schwedt, Bayernoil Ingolstadt.

dotčené trhy, možnost volby dodavatelů nebo odběratelů spojujících se soutěžitelů, vývoj nabídky a poptávky na dotčených trzích, potřeby a zájmy spotřebitelů a výzkum a vývoj, jehož výsledky jsou k prospěchu spotřebitele a nebrání účinné soutěži. Současně Úřad podpůrně přihlíží k pravidlům stanoveným v Pokynech pro posuzování horizontálních spojení podle Nařízení Rady č. 139/2004 o kontrole spojování podniků (dále jen „Pokyny pro posuzování horizontálních spojení“)³¹ a v Pokynech pro posuzování nehorizontálních spojení podle Nařízení rady č. 139/2004 o kontrole spojování podniků (dále též „Pokyny pro posuzování nehorizontálních spojení“).³²

IV.1 Struktura trhu

61. Základní představu o struktuře trhů a konkurenčním významu spojujících se soutěžitelů i jejich konkurentů poskytují podíly na trhu. Pokud jde o velikost tržních podílů, zákon v § 17 odst. 3 stanoví, že pokud společný podíl spojujících se soutěžitelů na relevantním trhu nepřesáhne 25 %, má se za to, že jejich spojení nemá za následek podstatné narušení hospodářské soutěže, neprokáže-li se při posuzování spojení opak.
62. V případě hodnocení struktury trhu Úřad rovněž podpůrně používá ukazatel míry celkové úrovně koncentrace trhu, jež je vyjádřena tzv. *Herfindahl-Hirschmanovým* indexem (dále jen „HHI“). Tento ukazatel se vypočítá jako součet čtverců jednotlivých tržních podílů všech soutěžitelů na trhu. Zatímco absolutní úroveň HHI poskytuje prvotní údaj o konkurenčním tlaku na trhu po spojení, změna HHI (tzv. Delta) je užitečným ukazatelem změny úrovně koncentrace přímo vyvolané spojením.
63. Problémy v oblasti hospodářské soutěže při posuzování horizontálních spojení pravděpodobně nevyvstanou na trhu s hodnotou HHI po spojení pod 1000 bodů, ani v případě spojení s hodnotou HHI po spojení mezi 1000 a 2000 a Delta pod 250, respektive v případě spojení s vyšší HHI po spojení nad 2000 a Delta pod 150.³³ To neplatí v případě existence zvláštních okolností, například v podobě jednoho nebo více následujících faktorů: spojení se účastní potenciální zájemce o vstup na trh nebo podnik s malým podílem na trhu, na který ale nedávno vstoupil, jedna nebo více spojujících se stran jsou významnými inovátory, jejichž metody se nepromítají do podílů na trhu, existuje významné vlastnictví podílů mezi účastníky trhu, jeden ze spojujících se soutěžitelů je individualistický podnik s vysokou pravděpodobností narušení koordinovaného chování, existují známky minulé nebo pokračující koordinace nebo usnadňujících postupů, jedna ze spojujících se stran má před spojením 50% nebo větší podíl na trhu.³⁴
64. Problémy v oblasti hospodářské soutěže při posuzování vertikálních spojení, ať již v podobě koordinovaných či nekoordinovaných účinků, pravděpodobně nevyvstanou, jsou-li tržní podíly spojením vzniklého soutěžitele na každém z vertikálně navazujících trhů nižší než 30 % a zároveň úroveň koncentrace po spojení vyjádřená HHI je nižší než 2000. To neplatí v případě existence zvláštních okolností, například v podobě jednoho nebo více následujících faktorů: (i) spojení se účastní soutěžitel, jenž v blízké budoucnosti významně rozšíří svou výrobu, (ii) existuje významné vlastnictví podílů mezi účastníky trhu, (iii) jeden ze spojujících

³¹ Zveřejněno v Úředním věstníku Evropských společenství C 31 ze dne 5. 2. 2004.

³² Zveřejněno v Úředním věstníku Evropských společenství C 265 ze dne 18. 10. 2008.

³³ Viz bod 20 Pokynů pro posuzování horizontálních spojení.

³⁴ Viz tamtéž.

se soutěžitelů je individualistický podnik s vysokou pravděpodobností narušení koordinovaného chování či (iv) existují známky minulé nebo pokračující koordinace nebo usnadňujících postupů.³⁵

65. Jak již Úřad shora konstatoval, společnost UNIPETROL získá od společnosti ENI „pouze“ akciový podíl na společnosti ČRAF a namísto dosavadní společné kontroly tak bude tuto společnost kontrolovat výlučně. V důsledku toho získá především podíl na zpracovatelské kapacitě společnosti ČRAF rovnající se nabývanému akciovému podílu, tj. 32,445 %. Úřad si je vědom skutečnosti, že společnost UNIPETROL nezíská přímo tržní podíly představované obratem společnosti ENI na trzích, na kterých tato společnost působí prostřednictvím dodávek produktů vyrobených v rafinériích společnosti ČRAF výhradně z jí rezervované zpracovatelské kapacity společnosti ČRAF. Přestože společnost UNIPETROL nezíská v důsledku posuzovaného spojení zákaznickou základnu společnosti ENI, ani nevstoupí do jejích odběratelsko-dodavatelských vztahů, lze podle názoru Úřadu předpokládat, že alespoň část těchto prodejů společnosti ENI převezme, obzvláště na úrovni *ex-refinery*, právě společnost UNIPETROL.³⁶
66. Ve prospěch tohoto závěru Úřadu svědčí rovněž vývoj na daném trhu poté, co svůj akciový podíl na společnosti ČRAF v roce 2013 společnost UNIPETROL odprodala společnost Shell. Oproti roku 2013 totiž jako jediný subjekt na trhu zaznamenala v prvním pololetí roku 2014 nárůst tržních podílů především na trhu *ex-refinery* dodávek (ale i na trhu *non-retail* dodávek) pohonných hmot (zejména benzínu a motorové nafty) právě společnost UNIPETROL. S ohledem na výše uvedené se Úřad ve svých analýzách možných dopadů spojení na hospodářskou soutěž nezabýval toliko *ex-refinery* dodávkami, u nichž je zcela zjevné, že odchodem společnosti ENI z procesu výroby ve společnosti ČRAF posílí svoji pozici na úkor společnosti ENI jediný zbylý zpracovatel, tj. společnost UNIPETROL, ale zabýval se i analýzou možného vývoje v oblasti *non-retail* dodávek, v nichž by mohla teoreticky nadále pokračovat společnost MOL, která získala kontrolu nad společností Eni Česká republika s.r.o. (dále jen „Eni Česká“).

IV.1.1 Struktura relevantních trhů v oblasti velkoobchodních dodávek paliv

IV.1.1.1 Struktura relevantních trhů velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty

67. Rozhodné údaje byly získány na základě informací od účastníka řízení všech významných konkurentů spojujících se soutěžitelů v oblasti velkoobchodní distribuce pohonných hmot a ve vztahu k území České republiky rovněž tak na základě obecně dostupných informací o velikosti dovozu paliv dle metodiky ČSÚ.³⁷
68. Pro zjištění struktury trhu, jež je jedním ze základních ukazatelů vypovídajících o stavu konkurenčního prostředí, je nezbytné co nejpřesněji stanovit jeho celkovou velikost.
69. Při určování celkové velikosti relevantních trhů v oblasti *ex-refinery* dodávek pohonných hmot na území zahrnující středoevropský region Úřad vycházel z dodávek subjektů

³⁵ Viz bod 25-26 Pokynů pro posuzování nehorizontálních spojení.

³⁶ Také s ohledem na tuto skutečnost Úřad při stanovení tržních podílů vyhází z prodaného objemu zboží a nikoli z obratu za prodané zboží.

³⁷ Viz databáze zahraničního obchodu ČSÚ <http://apl.czso.cz/pli/stazo/STAZO.STAZO> a Metodická příručka ČSÚ výkazu EPR 1-12 rok 2014 „Měsíční výkaz o ropě, ropných produktech a biopalivech pro rafinerie a výrobce ropných produktů.“

provozujících na území daných států rafinerie. Z nich pak ve vztahu k území České republiky Úřad zahrnul do celkové velikosti dodávky těch rafinerií, které dodávají pohonné hmoty na úrovni *ex-refinery* do České republiky, tj. především společnosti UNIPETROL (respektive Skupina PKN), Shell, MOL a ENI. Přitom Úřad vycházel z údajů o velikosti dodávek pohonných hmot (tunách a litrech) na území České republiky očištěných o vnitřní spotřebu (tzv. „*in-house*“ dodávky)³⁸ jednotlivých soutěžitelů, a to za rok 2013 a první pololetí roku 2014.

70. V případě oblasti *non-retail* dodávek pohonných hmot Úřad (i) vyšel z údajů o velikosti dodávek benzínu a motorové nafty (v tis. tunách a mil. litrech) očištěných o vnitřní spotřebu (tzv. „*in-house*“ dodávky) jednotlivých soutěžitelů na trhu za rok 2013 a první pololetí 2014, přičemž bral v potaz pouze první uvedení předmětného zboží na *non-retail* trhy.³⁹ Tyto údaje následně (ii) rozšířil o dopočet nezahrnutých dovozů paliv na velkoobchodní trh.⁴⁰ Konkrétně Úřad dopočet provedl tak, že nejprve stanovil celkovou velikost dovozů benzínů a motorové nafty na území České republiky na základě údajů ČSÚ⁴¹ o dovozech motorových benzínů⁴² a motorové nafty.⁴³ Následně byly od těchto celkových dovozů odečteny již započtené dovozy⁴⁴ (v rámci dodávek jednotlivých soutěžitelů dle kroku (i) za rok 2013 a první pololetí 2014).⁴⁵

IV.1.1.1.1 Struktura relevantního trhu *ex-refinery* dodávek benzínu

71. Z hlediska geografického Úřad vymezil trh *ex-refinery* dodávek benzínu územím širším, než je území České republiky. Pokud jde o postavení spojením vzniklého subjektu na území širším než Česká republika, v tomto případě území zahrnujícím státy střední Evropy, tedy přinejmenším Českou republiku, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Německo a Rakousko, tržní podíl spojením vzniklého subjektu jak v roce 2013, tak i v prvním pololetí roku 2014, nepřevyšoval **15 %**. Zároveň bude spojením vzniklý subjekt nadále čelit konkurenci ze strany obdobných vertikálně integrovaných nadnárodních skupin, jako jsou například Shell, MOL či OMV.
72. Navzdory širšímu vymezení geograficky relevantního trhu *ex-refinery* dodávek benzínu se Úřad v průběhu správního řízení podrobněji zabýval také posouzením dopadů předmětného spojení soutěžitelů na kvalitu hospodářské soutěže na území České republiky.
73. Na trhu *ex-refinery* dodávek benzínu, jehož celková velikost na území České republiky za rok 2013 byla v průběhu správního řízení Úřadem stanovena přibližně na 459 tis. tun, respektive

³⁸ Jedná se o tzv. vnitřní spotřebu, pod kterou lze zahrnout dodávky subjektům náležícím do téhož podnikatelského uskupení.

³⁹ Důvodem je skutečnost, že na trzích *non-retail* dodávek působí také subjekty, které obchodované produkty nakupují a následně prodávají na této jedné úrovni velkoobchodního prodeje.

⁴⁰ Úřad takto postupoval s ohledem existující přeprodeje pohonných hmot mezi subjekty na trhu, aby zamezil vícenásobné započtení velkoobchodních dodávek do celkové velikosti trhu.

⁴¹ Dle údajů o objemu zahraničního obchodu podle zboží (v kg), a to dovozu za období 2013 a první pololetí 2014.

⁴² Do objemu dovozů motorových benzínů bylo zahrnuto zboží označené jako Benzín motorový (dle kódů HS/CN 27101241 až 27101251).

⁴³ Do objemu dovozů motorové nafty bylo zahrnuto zboží označené jako Oleje těžké plynové pro jiné účely (dle kódů HS/CN 27101943 až 27101948) a Plynové oleje (dle kódů HS/CN 27102011 až 27101019).

⁴⁴ Jednalo se o objemy dovozů společností OMV, MOL a UNIPETROL.

⁴⁵ Přitom celková velikost daného trhu nezahrnuje dodavatele, jež odebírají především pohonné hmoty na *ex-refinery* úrovni od společností MOL a kteří následně prodávají tyto produkty poprvé na *non-retail* úrovni. Jedná se však o marginální dodávky v porovnání s celkovou velikostí trhů.

608 mil. litrů, působí oba spojující se soutěžitelé.⁴⁶ Dle objemu dodávek v litrech tržní podíl Skupiny PKN činil v roce 2013 cca [25 - 35] % a zboží prodávané z nabývané zpracovatelské kapacity ČRAF (dále jen „nabývaná zpracovatelská kapacita ČRAF“) lze pak vyjádřit cca 5 - 15% tržním podílem. Společný tržní podíl spojením vzniklého subjektu tak na území České republiky činil v roce 2013 cca 35 - 45 %.

74. Celkovou velikost *ex-refinery* dodávek benzínu v České republice v prvním pololetí roku 2014 Úřad stanovil na 236 tis. tun, respektive 313 mil. litrů, tohoto produktu. Tržní podíl Skupiny PKN činil v předmětném období cca [45 - 55] %, nabývaná zpracovatelská kapacita ČRAF pak dosahovala cca 5 - 15% tržního podílu; společný podíl spojením vzniklého subjektu na území České republiky tak v prvním pololetí roku 2014 činil cca 55 - 65 %.
75. Mezi konkurenty spojujících se soutěžitelů působících na trhu *ex-refinery* dodávek benzínu na území České republiky lze pro rok 2013 řadit společnost Shell⁴⁷ s podílem cca 5 - 15 % a společnost MOL s podílem cca 55 - 65 %; v prvním pololetí 2014 se jednalo především o společnost MOL s podílem cca 35 - 45 %.
76. Z hlediska úrovně koncentrace trhu na území České republiky, vyjádřené prostřednictvím indexu HHI, před uskutečněním posuzovaného spojení soutěžitelů lze uvažovaný trh *ex-refinery* dodávek benzínu ve vztahu k území České republiky za obě uvedená období považovat za vysoce koncentrovaný (tj. index HHI je vyšší než 2000), přičemž rozdíl mezi úrovní koncentrace daného trhu před a po spojení (tzv. Delta) je vyšší než 150.

IV.1.1.1.2 Struktura relevantního trhu *ex-refinery* dodávek motorové nafty

77. Z hlediska geografického Úřad vymezil trh *ex-refinery* dodávek motorové nafty územím širším, než je území České republiky. Pokud jde tedy o postavení spojením vzniklého subjektu na území širším než Česká republika, v tomto případě území zahrnujícím státy střední Evropy, tedy přinejmenším Českou republiku, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Německo a Rakousko, tržní podíl spojením vzniklého subjektu jak v roce 2013, tak i v prvním pololetí roku 2014, obdobně jako u *ex-refinery* dodávek automobilových benzínů, nepřevyšoval hodnotu **15 %**. Zároveň bude spojením vzniklý subjekt nadále čelit konkurenci ze strany obdobných vertikálně integrovaných nadnárodních skupin, jako jsou například Shell, MOL či OMV.
78. Navzdory širšímu vymezení geograficky relevantního trhu *ex-refinery* dodávek motorové nafty se Úřad v průběhu správního řízení podrobněji zabýval také posouzením dopadů předmětného spojení soutěžitelů na hospodářskou soutěž na území České republiky.
79. Na trhu *ex-refinery* dodávek motorové nafty, jehož celková velikost ve vztahu k území České republiky za rok 2013 byla v průběhu správního řízení Úřadem stanovena přibližně na 1.126 tis. tun, respektive 1390 mil. litrů, působí oba spojující se subjekty. Dle objemu dodávek v mil. litrů tržní podíl Skupiny PKN činil v roce 2013 cca [35 - 45] % a podíl nabývané zpracovatelské kapacity společnosti ČRAF pak dosahoval cca 5 - 15%. Společný tržní podíl spojením vzniklého subjektu na území České republiky tak v roce 2013 činil cca 45 - 55 %.

⁴⁶ Pro potřeby stanovení struktury trhu Úřad za spojující se soutěžitele považuje na straně jedné společnost UNIPETROL a na straně druhé společnost ČRAF, respektive výrobní kapacitu, kterou společnost UNIPETROL v důsledku posuzovaného spojení nabývá a která byla prostřednictvím společnosti ENI umístěvaná na trh (uvedené platí i pro všechny další relevantní trhy).

⁴⁷ Společnost Shell odprodala v roce 2013 svůj akciový podíl na společnosti ČRAF společnosti UNIPETROL.

80. Celkovou velikost *ex-refinery* dodávek motorové nafty na území České republiky v prvním pololetí roku 2014 Úřad stanovil na cca 701 tis. tun, respektive 881 mil. litrů. Tržní podíl Skupiny PKN činil v průměrném období cca [55 - 65] %, nabývaná zpracovatelská kapacita ČRAF pak dosahovala zhruba 5 - 15% tržního podílu; společný tržní podíl spojením vzniklého subjektu na území České republiky tak v prvním pololetí roku 2014 činil cca 55 - 65 %.
81. Mezi konkurenty spojujících se soutěžitelů dodávající motorovou naftu na trh *ex-refinery* na území České republiky lze řadit v roce 2013 společnost Shell⁴⁸ s podílem cca 5 - 15 % a společnost MOL s podílem cca 45 - 55 %; v prvním pololetí 2014 se jednalo především o společnost MOL, s podílem cca 35 - 45 %.
82. Z hlediska úrovně koncentrace trhu na území České republiky, vyjádřené prostřednictvím indexu HHI, před uskutečněním posuzovaného spojení soutěžitelů lze uvažovaný trh *ex-refinery* dodávek motorové nafty za obě uvedené období považovat za vysoce koncentrovaný (tj. index HHI je vyšší než 2000), přičemž rozdíl mezi úrovní koncentrace daného trhu před a po spojení (tzv. Delta) je vyšší než 150.

IV.1.1.1.3 Struktura relevantního trhu non-retail dodávek benzínu

83. Na vymezeném relevantním trhu *non-retail* dodávek benzínu v České republice, jehož celková velikost byla pro rok 2013 v průběhu správního řízení Úřadem stanovena přibližně na 959 tis. tun, respektive 1269 mil. litrů, působí oba spojující se subjekty. Podle objemu dodávek v litrech činil tržní podíl Skupiny PKN v roce 2013 cca [25 - 35] %, tržní podíl nabývané zpracovatelské kapacity ČRAF pak dosahoval cca 25 - 35 %; společný podíl spojením vzniklého subjektu na území České republiky tak činil v roce 2013 cca **55 - 65 %**.
84. Celkovou velikost relevantního trhu *non-retail* dodávek benzínu v prvním pololetí roku 2014 Úřad stanovil na cca 457 tis. tun, respektive 605 mil. litrů. Tržní podíl Skupiny PKN činil v průměrném období cca [25 - 35] % a nabývané zpracovatelské kapacity ČRAF lze v tomto období přičíst cca 25 - 35% tržní podíl; společný podíl spojením vzniklého subjektu na území České republiky tak v prvním pololetí roku 2014 činil rovněž cca **55 - 65 %**.
85. V souvislosti s velikostí jednotlivých tržních podílů spojujících se subjektů Úřad považuje za nezbytné opětovně upozornit na skutečnost, že tržní podíly společnosti ČRAF se vážou pouze ke kapacitě, která byla v minulosti rezervována společnosti ENI, jakožto akcionáři společnosti ČRAF. Skutečné prodeje společnosti ENI společnost UNIPETROL v důsledku posuzovaného spojení soutěžitelů nepřebírá, společnost UNIPETROL ani nebude po uskutečnění posuzované transakce disponovat seznamem zákazníků, kterým společnost ENI dodávala benzin vyrobený v ČRAF. Přístup k databázi zákazníků v oblasti *non-retail* dodávek bude mít společnost MOL v důsledku spojení, které bylo povoleno Evropskou komisí ve věci M.7311 *MOL/ENI CESKA/ENI ROMANIA/ENI SLOVAKIA*. Úřad v tomto správním řízení ověřil, že společnost MOL disponuje dostatečnými volnými výrobními kapacitami, a proto lze předpokládat, že přinejmenším části bývalých zákazníků společnosti ENI bude nadále schopna dodávat právě společnost MOL (viz část V. tohoto rozhodnutí).
86. Mezi konkurenty spojujících se soutěžitelů působící v roce 2013 i v prvním pololetí roku 2014 na trhu *non-retail* dodávek benzínu lze řadit především společnost ČEPRO, a.s. (dále jen

⁴⁸ Společnost Shell odprodala v roce 2013 svůj akciový podíl na společnosti ČRAF společnosti UNIPETROL.

„ČEPRO“), která ve sledovaných obdobích dosáhla podílu cca 25 - 35 %, a společnosti MOL a OMV Česká republika, s.r.o. (dále jen „OMV“), obě s podílem cca 0 - 5 %.

87. Z hlediska úrovně koncentrace trhu, vyjádřené prostřednictvím indexu HHI, již před uskutečněním posuzovaného spojení soutěžitelů lze uvažovaný relevantní trh *non-retail* dodávek benzínu na území České republiky považovat za vysoce koncentrovaný (tj. index HHI je vyšší než 2000), přičemž rozdíl mezi úrovní koncentrace daného trhu před a po spojení (tzv. Delta) je vyšší než 150.

IV.1.1.1.4 Struktura relevantního trhu *non-retail* dodávek motorové nafty

88. Na relevantním trhu *non-retail* dodávek motorové nafty, jehož celková velikost na území České republiky za rok 2013 byla v průběhu správního řízení Úřadem stanovena přibližně na 2.524 tis. tun, respektive 3.152 mil. litrů, působí oba spojující se subjekty. Dle objemu dodávek (v litrech) činil tržní podíl Skupiny PKN v roce 2013 cca [15 - 25] %, společnosti ČRAAF pak lze přičíst cca 15 - 25% tržní podíl. Společný podíl spojením vzniklého subjektu na území České republiky tak v roce 2013 činil cca **35 - 45 %**.
89. Celkovou velikost relevantního trhu *non-retail* dodávek motorové nafty v prvním pololetí roku 2014 Úřad stanovil na cca 1.394 tis. tun, respektive 1.744 mil. litrů, tohoto produktu. Tržní podíl Skupiny PKN činil v předmětném období [15 - 25] % a tržní podíl nabývané zpracovatelské kapacity ČRAAF cca 15 - 25%; společný podíl spojením vzniklého subjektu na území České republiky tak v prvním pololetí roku 2014 činil rovněž cca **35 - 45 %**.
90. Také ve vztahu k tomuto relevantnímu trhu Úřad považuje v souvislosti s velikostí jednotlivých tržních podílů spojujících se subjektů za nezbytné upozornit na skutečnost, že tržní podíly společnosti ČRAAF se vážou pouze ke kapacitě, která byla v minulosti rezervována společnosti ENI, jakožto akcionáři společnosti ČRAAF. Skutečné prodeje společnosti ENI společnost UNIPETROL v důsledku posuzovaného spojení soutěžitelů nepřebírá, společnost UNIPETROL ani nebude po uskutečnění posuzované transakce disponovat seznamem zákazníků, kterým společnost ENI dodávala benzín vyrobený v ČRAAF. Přístup k databázi zákazníků v oblasti *non-retail* dodávek totiž bude mít společnost MOL v důsledku spojení, které bylo povoleno Evropskou komisí ve věci M.7311 *MOL/ENI CESKA/ENI ROMANIA/ENI SLOVAKIA*. Úřad v tomto správním řízení ověřil, že společnost MOL disponuje dostatečnými volnými výrobními kapacitami, a proto lze předpokládat, že přinejmenším části bývalých zákazníků společnosti ENI bude nadále schopna dodávat právě společnost MOL (viz část V. tohoto rozhodnutí).
91. Mezi konkurenty spojujících se soutěžitelů dodávající v roce 2013 i v prvním pololetí roku 2014 na trh *non-retail* dodávek motorové nafty lze řadit společnost ČEPRO s podílem cca 25 - 35 %, společnost OMV s podílem cca 5 - 15 % a MOL s podílem cca 0 - 5 %.
92. Z hlediska úrovně koncentrace trhu, vyjádřené prostřednictvím indexu HHI, lze relevantní trh *non-retail* dodávek motorové nafty již před uskutečněním posuzovaného spojení soutěžitelů považovat za koncentrovaný (tj. index HHI je v rozmezí 1000 - 2000), přičemž rozdíl mezi úrovní koncentrace daného trhu před a po spojení (tzv. Delta) je vyšší než 150. Po realizaci posuzovaného spojení bude tento relevantní trh vysoce koncentrovaným (tj. HHI vyšší než 2000).

IV.1.1.2 Struktura relevantního trhu velkoobchodních dodávek LPG

93. Ve vztahu k vymezenému relevantnímu trhu velkoobchodních dodávek LPG zahrnujícímu území širší než území České republiky, tj. zahrnujícímu přinejmenším Českou republiku, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Německo a Rakousko, podíl spojením vzniklého subjektu na velkoobchodních dodávkách LPG v roce 2013 ani v prvním pololetí 2014 nepřevyšoval hodnotu **15 %**, přičemž i v této oblasti působí významní soutěžitelé, jako například společnosti MOL, OMV či Shell.
94. Také ve vztahu k velkoobchodním dodávkám LPG se tržní podíly společnosti ČRAF vážou pouze ke kapacitě, která byla v minulosti rezervována společností ENI, jakožto akcionáři společnosti ČRAF. S ohledem na to, že přístup k databázi zákazníků v oblasti *non-retail* dodávek bude mít společnost MOL v důsledku spojení, které bylo povoleno Evropskou komisí ve věci M.7311 *MOL/ENI CESKA/ENI ROMANIA/ENI SLOVAKIA*, a vzhledem k dostatečné volné výrobní kapacitě společnosti MOL lze předpokládat, že přinejmenším část bývalých odběratelů společnosti ENI bude nadále schopna zásobovat společnost MOL.

IV.1.1.3 Struktura relevantního trhu velkoobchodních dodávek topných olejů

95. Na relevantním trhu velkoobchodních dodávek topných olejů geograficky vymezeném územím širším než je Česká republika, tj. územím zahrnujícím přinejmenším Českou republiku, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Německo a Rakousko, se tržní podíl spojením vzniklého subjektu pohyboval jak v roce 2013, tak i v prvním pololetí 2014, hluboko pod hodnotou **15 %**. Také na tomto vymezeném relevantním trhu působí soutěžitelé, kteří vlastní mimo jiné rafinérie nacházející se v okolí České republiky.
96. Také v případě relevantního trhu velkoobchodních dodávek topných olejů je významnou okolností fakt, že skutečné prodeje společnosti ENI společnost UNIPETROL v důsledku posuzovaného spojení soutěžitelů nepřevzme, neboť přístup k databázi zákazníků v oblasti velkoobchodu s výjimkou *ex-refinery* dodávek bude mít společnost MOL v důsledku spojení, které bylo povoleno Evropskou komisí ve věci M.7311 *MOL/ENI CESKA/ENI ROMANIA/ENI SLOVAKIA*.

IV.1.1.4 Struktura relevantního trhu velkoobchodních dodávek leteckých paliv

97. Při posuzování dopadů předmětného spojení na trh velkoobchodních dodávek leteckých paliv, který je z hlediska geografického vymezen širším územím střední Evropy, zahrnujícím území České republiky, Slovenska, Maďarska, Polska, Německa a Rakouska, podíl spojením vzniklého subjektu nepřevyšoval hodnotu **5 %**.

IV.1.2 Struktura relevantního trhu maloobchodního prodeje pohonných hmot

98. Při stanovení celkové velikosti relevantního trhu maloobchodního prodeje pohonných hmot Úřad vycházel jednak (i) z údajů Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“), a to z údajů o celkovém objemu prodeje automobilových benzínů a motorové nafty na veřejných

sítích čerpacích stanic na území České republiky v tunách a litrech⁴⁹ a jednak z údajů MPO o počtu provozovaných veřejných čerpacích stanic.⁵⁰

99. Na relevantním trhu maloobchodního prodeje pohonných hmot v České republice, jehož celková velikost byla v průběhu správního řízení Úřadem stanovena pro rok 2013 přibližně na 3.869 tis. tun, respektive 4.870 mil. litrů, působí ze spojujících se soutěžitelů pouze společnost UNIPETROL, a to prostřednictvím sítě čerpacích stanic společnosti Benzina a.s. (dále jen „Benzina“).⁵¹ Dle objemu prodeje v litrech činil tržní podíl společnosti UNIPETROL v roce 2013 cca [5 - 15] %. Podle počtu provozovaných veřejných čerpacích stanic pohonných hmot to pak bylo cca [5 - 15] %, ⁵² respektive podle počtu provozovaných veřejných standardních čerpacích stanic [5 - 15] %.⁵³
100. Pro první pololetí roku 2014 stanovil Úřad celkovou velikost relevantního trhu maloobchodních dodávek pohonných hmot na cca 1.925 tis. tun, respektive 2.423 mil. litrů, pohonných hmot. Tržní podíl společnosti UNIPETROL podle objemu prodejů činil obdobně jako v roce 2013 přibližně [5 - 15] %.
101. Mezi nejvýznamnější konkurenty spojením vzniklého subjektu dodávající v roce 2013 pohonné hmoty na maloobchodní trh lze řadit především společnosti Shell, OMV, ČEPRO a MOL,⁵⁴ všechny s tržním podílem ve výši 5 - 15 %.⁵⁵

IV.1.3 Struktura relevantního trhu síry

102. V případě hodnocení tržních podílů na relevantním trhu síry vymezeném z hlediska geografického územím širším než Česká republika, a to územím zahrnujícím celou Evropu, podíl spojením vzniklého subjektu byl zcela zanedbatelný a nepřevyšoval by hodnotu 1 %.

IV.1.4 Struktura relevantního trhu asfaltu

103. Ačkoli geografický rozměr tohoto relevantního trhu Úřad s konečnou platností nevymezil, i v tomto případě se zabýval postavením spojením vzniklého subjektu na území České republiky. Celkovou velikost dodávek asfaltu na území České republiky v roce 2013 Úřad

⁴⁹ Viz list spisu č. 586-587.

⁵⁰ Na základě počtu veřejných čerpacích stanic dle evidence MPO k 31. 12. 2013, viz „Zpráva o aktualizaci a stavu Evidence čerpacích stanic pohonných hmot v ČR k 31. 12. 2013“ uvedená na webu <http://www.mpo.cz/dokument147600.html>.

⁵¹ Součástí předmětné transakce není převod maloobchodních aktivit společnosti ENI, jež provozuje maloobchodní síť čerpacích stanic operujících pod značkou AGIP.

⁵² Vypočteno na základě podílu čerpacích stanic společnosti Unipetrol na celkovém počtu veřejných čerpacích stanic dle evidence MPO k 31. 12. 2013, Viz „Zpráva o aktualizaci a stavu Evidence čerpacích stanic pohonných hmot v ČR k 31. 12. 2013“ uvedená na webu <http://www.mpo.cz/dokument147600.html>.

⁵³ Standardní čerpací stanice zahrnují pouze vícedruhové čerpací stanice v počtu 2762 čerpacích stanic z celkového počtu 3745 veřejných čerpacích stanic, kde nejsou započítány jednoúčelové veřejné čerpací stanice (např. pouze bionafty, LPG, CNG aj.).

⁵⁴ Do počtu čerpacích stanic Skupiny MOL na území České republiky byly zahrnuty síť čerpacích stanic Slovnaft a Pap Oil, a dále maloobchodní síť AGIP, jejíž nabytí ze strany společnosti MOL bylo umožněno rozhodnutím Komise M.7311 MOL/ENI Česká/ENI Romania/ENI Slovensko, a maloobchodní síť LUKOIL, jejíž nabytí bylo povoleno rozhodnutím Úřadu S904/2014/KS MOL/LUKOIL ČR.

⁵⁵ Vypočteno na základě podílu standardních veřejných čerpacích stanic konkurentů na celkovém počtu standardních veřejných čerpacích stanic dle evidence MPO k 31. 12. 2013, Viz „Zpráva o aktualizaci a stavu Evidence čerpacích stanic pohonných hmot v ČR k 31. 12. 2013“ uvedená na webu <http://www.mpo.cz/dokument147600.html>.

stanovil na 270 tis. tun, přičemž tržní podíl Skupiny PKN činil cca [35 - 45] %. V této souvislosti je nezbytné konstatovat, že celá produkce asfaltu společnosti ČRAF, která byla na trhu realizována velkoobchodními prodeji společnosti Eni Česká (cca 25-35 % podíl) byla v rozhodnutí Komise ve věci M.7311 *MOL/ENI CESKA/ENI ROMANIA/ENI SLOVENSKO* přičtena společnosti MOL, která v důsledku tohoto spojení získala kontrolu nad společností Eni Česká.

104. V případě hodnocení tržních podílů vztahujícímu se k území zahrnujícímu dojezdovou vzdálenost 400 – 500 km, na kterou lze bitumen přepravovat, tj. jednalo by se o území zahrnující přinejmenším Českou republiku, a dále pak části Slovenska, Maďarska, Polska, Německa a Rakouska, by podíl spojením vzniklého subjektu nepřevyšoval hodnotu 15 %.

IV.1.5 Shrnutí struktury relevantních trhů

105. Ze struktury Úřadem vymezených relevantních trhů vyplývá, že tržní podíly společnosti UNIPETROL, respektive spojením vzniklého soutěžitele, nebudou po realizaci spojení, s výjimkou relevantních trhů *non-retail* dodávek benzínu a motorové nafty v České republice a relevantního trhu asfaltu v České republice, na žádném vymezeném relevantním trhu s horizontálním překryvem převyšovat hranici 15 %, tudíž lze předpokládat, že na nich v důsledku posuzovaného spojení nedojde k podstatnému narušení hospodářské soutěže. Na relevantním trhu maloobchodních dodávek pohonných hmot v České republice, který vertikálně navazuje na trhy v oblasti velkoobchodní distribuce paliv a na kterém ze spojujících se subjektů působí pouze společnost UNIPETROL, bude tržní podíl spojením vzniklého subjektu také nižší než 15 %.
106. K tomu Úřad dodává, že předmětem transakce je pouze získání zpracovatelské kapacity společnosti ČRAF, která byla dříve vyhrazena společnosti ENI, a nedochází tak v důsledku posuzovaného spojení k získání zákaznické základny ENI (respektive společnosti Eni Česká) a s tím spojeného tržního podílu. Navíc v případě relevantních trhů, které nelze klasifikovat jako trhy *ex-refinery* dodávek paliv, se nejedná o trhy bezprostředně navazující na výrobní kapacitu ČRAF, kdy o zákazníky společnosti ENI na trzích, které nejsou přímo navázány na vlastnictví rafinérie, mohou soutěžit také ostatní dodavatelé paliv. S přihlédnutím ke skutečnosti, že na trzích *ex-refinery* dodávek pohonných hmot všichni dosavadní odběratelé společnosti ENI potvrdili Úřadu, že mohou pohonné hmoty poptávat i u jiných rafinérií v zahraničí, dále s ohledem na to, že v pozici konkurentů společnosti UNIPETROL na těchto trzích vystupují především další subjekty disponující rafinériemi a tržní podíly spojením vzniklého subjektu na těchto, ale i dalších trzích, které byly geograficky vymezeny minimálně střeoevropským regionem, jsou nižší než 15 %, a v neposlední řadě vzhledem k dostatku alternativních dodavatelů na relevantním trhu asfaltu dospěl Úřad k závěru, že v další analýze se bude zabývat především posouzením dopadů předmětného spojení na relevantní trhy v oblasti *non-retail* dodávek pohonných hmot v České republice.

IV.2 Hospodářská a finanční síla

107. Hospodářskou sílu lze obecně pojmut jako určitý souhrn konkurenčních výhod, kterými jednotliví soutěžitelé disponují. Příkladem faktoru zaručujícího neopominutelnou hospodářskou sílu může být například vlastnictví či výhradní užívání zařízení (například infrastrukturního) nezbytného pro působení na daném relevantním trhu (tzv. *essential facility*). Jednou z těchto dalších konkurenčních výhod pak může být zejména vyšší finanční

síla jako vyjádření možnosti snadného přístupu k finančním zdrojům. Mezi základní kritéria hodnocení finanční síly pak patří výše investic, výše obrátu, hodnota investičního a finančního majetku, rozsah výrobního portfolia a dosahovaná výše úspor z rozsahu.

108. Pokud jde o finanční a hospodářskou sílu spojením vzniklého soutěžitele na relevantních trzích v oblasti *non-retail* dodávek paliv, tento je a nadále bude vystaven konkurenci ze strany takových soutěžitelů, kteří jsou součástí nadnárodních globálně působících a vertikálně integrovaných podnikatelských uskupení dosahujících v obdobných sektorech ekonomické činnosti v České republice i celosvětově řádově srovnatelných obrátů a dodávajících na trh v rámci daného sektoru obdobné portfolio produktů. Jedná se především o koncerny Shell, MOL či OMV, významným konkurentem na trzích *non-retail* dodávek paliv je i státem kontrolovaná společnost ČEPRO, která, ačkoli není vertikálně integrovaným komplexem jako výše uvedení konkurenti, má ve vlastnictví produktovodný systém, propojující potrubím její sklady a střediska s rafineriemi v Litvínově, Kralupech nad Vltavou a Bratislavě. Tento produktovod tedy v dané oblasti představuje významný prostředek umožňující přepravu ropných produktů z a do jednotlivých skladů i rafinérií, kterého využívají i další soutěžitelé, včetně shora uvedených koncernů.⁵⁶
109. Lze tedy konstatovat, že nejvýznamnější konkurenti spojujících se soutěžitelů disponují obdobnou finanční a hospodářskou silou jako spojující se soutěžitelé. Navíc v důsledku posuzované transakce nedochází k výraznému navýšení hospodářské ani finanční síly společnosti UNIPETROL, neboť tato společnost již v současné době ČRAF, byť „pouze“ společně, kontroluje.
110. Vzhledem k tomu, že na vymezených relevantních trzích existují také soutěžitelé disponující srovnatelnou nezanedbatelnou hospodářskou a finanční silou, lze mít za to, že hospodářská a finanční síla spojujících se soutěžitelů jim nebude ani po realizaci posuzovaného spojení poskytovat natolik zásadní konkurenční výhodu oproti ostatním soutěžitelům, která by společně s dalšími faktory mohla vést k omezení hospodářské soutěže na vymezených relevantních trzích.

IV.3 Překážky vstupu na relevantní trhy

111. Významným faktorem pro posouzení toho, jaký prostor existuje na relevantních trzích pro realizaci nezávislého soutěžního chování, jsou bariéry vstupu na trh. Úřad zjišťuje, zda na relevantních trzích bariéry vstupu existují a jaký mají charakter, a současně hodnotí, jakým způsobem jsou tyto bariéry ovlivněny v důsledku posuzovaného spojení.
112. Nejčastějšími překážkami vstupu na trh jsou tzv. překážky právní, tedy omezení vyplývající z právních předpisů, která ztěžují vstup na relevantní trh. Může jimi být například nutnost disponovat určitými oprávněními k podnikání na relevantním trhu, jako je získání licence pro danou činnost, celní či množstevní omezení (tarifní a netarifní) při importu, povinná certifikace zboží, existence práv plynoucích z průmyslového a jiného duševního vlastnictví apod. Druhou skupinou překážek vstupu na trh jsou překážky hospodářské, kterými se obvykle rozumí náklady, které jsou se vstupem na relevantní trhy spojeny. Poslední skupinou překážek jsou bariéry vyplývající zejména z nedostupnosti technologie či *know-how*.

⁵⁶ Nejedná se však o tzv. *essential facility*, neboť kromě tohoto produktovodu existují i další způsoby přepravy ropných produktů, nicméně doprava prostřednictvím tohoto produktovodu je ekonomicky nejvýhodnější.

113. Překážky vstupu na trhy v oblasti zpracování ropy a na ně navazující *ex-refinery* dodávky ropných produktů lze charakterizovat jako významné. Jedná se zejména o vysoké finanční nároky spojené s vysokými investičními náklady do výrobní technologie a infrastruktury. Další významnou skupinou překážek vstupu na tento trh jsou potřebná ekologická a další správní povolení. Kromě vyhodnocení záměru z hlediska ochrany životního prostředí je pro nově vstupujícího soutěžitele nezbytné zajistit si příslušné licence pro technologický proces. Rovněž tak se jedná o časově náročný proces významně přesahující jeden rok.
114. Pokud jde o překážky vstupu na další trhy navazující na zpracování ropy a zejména trhy *non-retail* dodávek benzínu a motorové nafty, které jsou dotčeny posuzovaným spojením soutěžitelů, vstup na tyto trhy je ve srovnání se zpracováním ropy poměrně jednoduchý a je založen především na konkurenceschopnosti nabídky. Nejvýznamnější okolností ovlivňující úspěšný vstup na trhy v oblasti *non-retail* dodávek pohonných hmot je tak schopnost nalézt vhodného dodavatele obchodovaných produktů a následně pak samotná míra úspěšnosti v obchodování. Přitom většina konkurentů spojením vzniklého subjektu na trzích *non-retail* dodávek pohonných hmot odebírá jimi následně prodávané pohonné hmoty od dodavatelů nabízejících své produkty na trzích tzv. *ex-refinery* dodávek pohonných hmot, tj. na území, které svou velikostí přesahuje území České republiky.
115. Vstup na tyto trhy není limitován ani žádnými podstatnými právními povinnostmi či překážkami s výjimkou zajištění souladu jakostního standardu nabízených produktů s požadavky vyplývajícími z evropské legislativy. Další výjimkou je povinnost distributorů pohonných hmot složit kauci ve výši 20 mil. Kč podle § 6i odst. 1 a 2 zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách, ve znění pozdějších předpisů. Úřad se nicméně domnívá, že se nejedná o překážku, která by významnou měrou znemožňovala vstup nových subjektů na daný trh, o čemž svědčí i množství subjektů na daném trhu v České republice nadále působících. V seznamu distributorů pohonných hmot⁵⁷ figuruje přibližně 150 subjektů, které jsou v této oblasti nadále aktivní, lze tedy předpokládat, že zmiňovanou kaucí složily.

V. Posouzení dopadů spojení na hospodářskou soutěž

116. Ze shora uvedeného popisu činností spojujících se soutěžitelů na vymezených relevantních trzích vyplývá, že posuzované spojení má jak horizontální tak i vertikální charakter. Dopady horizontálního propojení činností spojujících se soutěžitelů Úřad s ohledem na význam postavení spojujících se soutěžitelů a širší geografické vymezení některých relevantních trhů analyzoval především na relevantních trzích *non-retail* dodávek benzínu a *non-retail* dodávek motorové nafty na území České republiky. K vertikálnímu propojení aktivit spojujících se soutěžitelů, ve vztahu k němuž Úřad zkoumal možné negativní dopady na hospodářskou soutěž, pak dochází v oblastech velkoobchodních dodávek jednotlivých pohonných hmot a na ně navazujícího maloobchodního prodeje pohonných hmot.
117. Na vymezených relevantních trzích *ex-refinery* dodávek benzínu, *ex-refinery* dodávek motorové nafty, velkoobchodních dodávek LPG, velkoobchodních dodávek topných olejů, velkoobchodních dodávek leteckých paliv a trhu síry spojující se soutěžitelé nedisponují společným tržním podílem převyšujícím 15 %, a proto posuzované spojení soutěžitelů ve

⁵⁷ Viz internetové stránky Celní správy České republiky, tj. <http://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/default.aspx>.

vztahu k těmto relevantním trhům nevzbuzuje obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže a Úřad se jimi dále již nezabývá. Na relevantním trhu asfaltu (*bitumen*) v České republice je sice tržní podíl spojujících se soutěžitelů vyšší než 25 %, nicméně s ohledem na 400 – 500 km dojezdovou vzdálenost, ze které lze asfalt efektivně dovážet, zůstane i na tomto relevantním trhu nadále zachována možnost dodávek z alternativních, v tomto případě zahraničních, zdrojů. Navíc, jak již bylo uvedeno, velkoobchodní (*non-retail*) dodávky asfaltu vyrobeného společnostmi ČRAF, které byly na trhu realizovány společnostmi Eni Česká, byly ze strany Komise⁵⁸ přiřazeny společnosti MOL, neboť tato společnost převzala zákaznickou základnu společnosti Eni Česká také ve vztahu k dodávkám asfaltu.

V.1 Posouzení dopadů spojení na hospodářskou soutěž v důsledku horizontálního překrytí činností spojujících se soutěžitelů v oblasti velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty

118. K narušení hospodářské soutěže v důsledku horizontálního spojení soutěžitelů na relevantních trzích může dojít i) odstraněním významných konkurenčních omezení pro jednoho nebo více soutěžitelů, což by následně mohlo posílit tržní sílu bez uchýlení se ke koordinovanému chování (tzv. nekoordinované účinky), nebo ii) takovou změnou povahy hospodářské soutěže, že soutěžitelé, kteří dříve nekoordinovali své chování, jej nyní budou s podstatně vyšší pravděpodobností koordinovat a zvyšovat ceny nebo jinak narušovat účinnou soutěž (spojení může rovněž usnadnit koordinaci, více ji stabilizovat a zefektivnit pro ty subjekty, které již své chování koordinovaly – tzv. koordinované účinky).

V.1.1 Koordinované efekty

119. V souvislosti s výše uvedeným dospěl Úřad k závěru, že v důsledku realizace posuzovaného spojení soutěžitelů nedojde k obvyklému důsledku, kterým je odchod jednoho soutěžitele z trhu. Nelze totiž konstatovat, že by přímo v souvislosti s realizací odprodeje akciového podílu ve společnosti ČRAF některý ze soutěžitelů (tj. ENI, respektive Eni Česká) opustil dotčené relevantní trhy. Společnost ENI pouze odprodala svůj podíl ve společnosti ČRAF, což se s ohledem na možnost zásobovat své odběratele ze zahraničí, popřípadě jako potenciální odběratel společnosti UNIPETROL, nemuselo žádným způsobem dotknout jejich dodávek relevantních produktů na trhy zahrnující území České republiky. Převod kontrolního podílu ve společnosti Eni Česká, který fakticky přinesl ukončení obchodních aktivit společnosti ENI v České republice, s posuzovaným případem nijak nesouvisí, a mimoto byl předmětem již zmiňovaného přezkumu ze strany Komise. S ohledem na uvedenou skutečnost má Úřad za to, že možné koordinované účinky přímo související s posuzovaným spojením soutěžitelů lze vyloučit.

V.1.2 Nekoordinované efekty

120. Nekoordinované (unilaterální) efekty nastávají v situaci, kdy je v důsledku spojení soutěžitelů odstraněn významný konkurenční tlak na jednu nebo více společností, které následně zvýší svoji tržní sílu, aniž by docházelo mezi nimi ke koordinaci jednání. Pod nekoordinované efekty lze zahrnout jak vznik nebo posílení individuálního dominantního postavení, tak situaci, kdy by k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu došlo snížením konkurenčního tlaku, aniž by spojující se soutěžitelé získali dominantní postavení.

⁵⁸ Viz rozhodnutí Komise ve věci M.7311 MOL/ENI CESKA/ENI ROMANIA/ENI SLOVENSKO.

121. Prvním případem možných unilaterálních efektů je vznik individuálního dominantního či posílení individuálního dominantního postavení, případně vznik monopolního postavení, kdy spojením vzniklý soutěžitel není po spojení vystaven buď žádnému, nebo podstatnému konkurenci. Takový soutěžitel disponuje takovou tržní silou, která mu umožňuje chovat se na trhu do značné míry nezávisle na ostatních soutěžitelích či spotřebitelích.
122. Druhým případem unilaterálních efektů je pak situace, kdy předmětné spojení soutěžitelů naruší hospodářskou soutěž na relevantních trzích snížením konkurenčního tlaku, aniž by spojující se soutěžitelé získali dominantní postavení.
123. V těchto případech je nezbytné zkoumat, (i) zda spojující se soutěžitelé jsou blízkými konkurenty na relevantních trzích, (ii) zda v případě zvýšení ceny produktů ze strany spojujících se soutěžitelů budou mít jejich odběratelé možnost přejít ke konkurentům, (iii) zda spojením vzniklý soutěžitel bude schopen bránit konkurenčním dodavatelům v rozšiřování jejich působení a (iv) zda v důsledku spojení dojde k odstranění významné konkurenční síly.

V.1.2.1 Tržní podíly a stupeň koncentrace

124. Jak již Úřad výše uvedl, vyjma relevantních trhů *non-retail* dodávek benzínu a motorové nafty na území České republiky nebudou tržní podíly společnosti UNIPETROL, respektive spojením vzniklého soutěžitele, na zbývajících vymezených relevantních trzích velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty převyšovat hranici 15 %. Nadto Úřad konstatuje, že podstatou posuzované transakce je získání zpracovatelské kapacity společnosti ČRAF doposud rezervované pro společnost ENI. V důsledku posuzovaného spojení tedy nedochází k získání zákaznické základny společnosti ENI, respektive Eni Česká, a tedy s ní souvisejících tržních podílů společnosti ENI. Je tedy zřejmé, že jestliže zákazníky společnosti ENI v oblasti *non-retail* dodávek benzínu a motorové nafty společnost UNIPETROL nepřebírá, ostatní dodavatelé o ně mohou volně soutěžit.
125. V souvislosti s relativně vysokými tržními podíly spojením vzniklého subjektu na trzích *non-retail* dodávek pohonných hmot v České republice je třeba konstatovat, že takto stanovené tržní podíly jsou maximálními hodnotami, kterých ve skutečnosti spojením vzniklý soutěžitel nedosáhne, a to z toho důvodu, že nelze předpokládat, že by převzal všechny dosavadní odběratele společnosti ENI. S přihlédnutím k této skutečnosti Úřad při hodnocení postavení jednotlivých soutěžitelů na trzích *non-retail* dodávek benzínu a motorové nafty přihlédl zejména k vyjádření odběratelů společnosti ENI, z nichž většina vyslovila názor, že má možnost nalézt alternativního dodavatele pohonných hmot. Tyto dvě uvedené skutečnosti do značné míry relativizují poměrně vysoké tržní podíly spojením vzniklého soutěžitele na uvedených trzích.
126. S ohledem na tyto skutečnosti a s přihlédnutím k tomu, že na všech vymezených relevantních trzích působí významní konkurenti, má Úřad za to, že nelze bez dalšího předpokládat obavy z narušení hospodářské soutěže při posuzování horizontálních spojení z důvodu unilaterálních účinků posuzovaného spojení.
127. Vzhledem k tomu, že v posuzovaném případě nelze, s ohledem na skutečnost, že společnost UNIPETROL nepřebírá zákaznickou základnu společnosti ENI, zcela přesně stanovit tržní podíly spojením vzniklého subjektu, zaměřil se Úřad spíše na posouzení možností odběratelů

po realizaci spojení poptávat produkty, především pohonné hmoty u alternativních zdrojů a tomu odpovídajících možností jiných dodavatelů tuto novou poptávku uspokojit.

V.1.2.2 Odběratelé v oblasti velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty

128. Úřad v průběhu šetření oslovil několik desítek odběratelů pohonných hmot společností Unipetrol, ENI a MOL na velkoobchodních trzích jak *ex-refinery*, tak především *non-retail*, dodávek benzínu a motorové nafty s žádostí o informace, které se týkaly zejména struktury a počtu dodavatelů, možnosti alternativních dodávek jak ze strany tuzemských tak i zahraničních dodavatelů a možných dopadů posuzovaného spojení.
129. Z odpovědí týkajících se struktury a počtu dodavatelů přitom vyplývá, že oslovení odběratelé většinou odebírají pohonné hmoty ze strany více dodavatelů, neboť v průměru využívají více než tři dodavatele.
130. V případě dotazu na možnost alternativních dodávek ze strany tuzemských dodavatelů 78 % odběratelů (bez členění, zda šlo o odběratele na úrovni *ex-refinery* či na úrovni *non-retail* dodávek benzínů a motorové nafty) uvedlo, že na trhu existují alternativní dodavatelé, přičemž 56 % odběratelů má alternativu za dodavatelských podmínek obdobných současným, dalších 22 % odběratelů má alternativu s určitým omezením. Možnost alternativních dodávek ze zahraničí potvrdilo celkem 71 % odběratelů, kdy 33 % odběratelů má alternativu za obdobných podmínek, dalších 38 % má alternativu s určitým omezením. V případě odpovědí členěných na odběratele na úrovni *non-retail* lze dojít k obdobným výsledkům, jak dokazují údaje uvedené v následující Tabulce 1.

Podíl odpovědí %	Alternativa v ČR		Alternativa v zahraničí	
	obdobné podmínky	s omezením	obdobné podmínky	s omezením
Non-retail odběratelé	55 %	23%	29 %	35%
Odběratelé celkem	56 %	22%	33 %	38%

Tabulka 1: Shrnutí možností alternativních dodávek pohonných hmot.

131. Možné negativní dopady z realizace předmětného spojení na hospodářskou soutěž vyjádřili oslovení odběratelé v cca 36 % případů, přičemž více než 60 % odběratelů nevzneslo žádné námitky vůči spojení. Úřad rovněž tyto odpovědi vyhodnotil v členění na odběratele celkem a *non-retail*, jejichž procentuální podíl dále shrnuje v následující Tabulce 2.

Podíl odpovědí %	Negativní dopady na soutěž	Kladné dopady	Žádné dopady
<i>Non-retail</i> odběratelé	26 %	0 %	74 %
Odběratelé celkem	36 %	4 %	60 %

Tabulka 2: Podíl odpovědí odběratelů s možnými negativními dopady.

132. Lze tedy shrnout, že většina odběratelů pohonných hmot na úrovni *non-retail* dodávek benzínů a motorové nafty má možnost alternativních odběrů od tuzemských dodavatelů, ale i reálnou možnost alternativních odběrů pohonných hmot ze zahraničí. V případě hodnocení možných dopadů se většina oslovených odběratelů přiklonila k názoru, že spojení nebude mít negativní dopady na hospodářskou soutěž či cenovou hladinu. V této souvislosti jeden z oslovených odběratelů pohonných hmot, společnost AGROPODNIK Domažlice a.s., uvedl, že s ohledem na nízké vlastní uplatnění produktů bude společnost UNIPETROL při zvýšené kapacitě výroby mít snahu se s odběrateli dohodnout.⁵⁹

V.1.2.3 Výrobní kapacita

133. Za účelem zjištění reálných možností odběratelů na vymezených relevantních trzích velkoobchodních dodávek pohonných hmot se Úřad rovněž zabýval posouzením volných výrobních kapacit konkurenčních soutěžitelů, které by mohly nahradit dodávky benzínů a motorové nafty společnosti ENI na trzích na úrovni *non-retail* distribuce pocházející z výroby ČRAF. Lze totiž předpokládat, že pokud by konkurenční výrobci disponovali dostatečným objemem volných výrobních kapacit, respektive by mohli své výrobní kapacity relativně snadno navýšit, mělo by pro odběratele spojujících se soutěžitelů být jednoduché přejít ke konkurenčním dodavatelům pohonných hmot za předpokladu, že by se spojením vzniklý soutěžitel pokusil zvýšit ceny svých produktů či jinak narušovat hospodářskou soutěž.

134. Úřad se v této souvislosti zabýval možnostmi jednotlivých velkoobchodních dodavatelů automobilového benzínu a motorové nafty na území České republiky a volnou výrobní kapacitou blízkých zahraničních rafinerií. S ohledem na údaje ČSÚ týkající se dovozů pohonných hmot lze konstatovat, že nejvýznamnější dovozy pocházely za uplynulé období (tj. 2013 a první pololetí 2014) ze Slovenska, kde působí rafinerie Skupiny MOL (Slovnaft Bratislava), dále se jednalo o dovozy ze SRN,⁶⁰ Rakouska,⁶¹ Slovinska či Polska. Nejvýznamnější zahraniční dodavatel pohonných hmot v oblasti *non-retail* i *ex-refinery* dodávek je Skupina MOL, jež je prostřednictvím produktovodu vedoucího z rafinerie Slovnaft Bratislava na území České republiky připojena do systému zásobníků společnosti ČEPRO.

135. V této souvislosti si Úřad vyžádal informace o celkové výrobě a volných kapacitách rafinerie Slovnaft Bratislava, které následně porovnal s objemem výroby v rafineriích společnosti ČRAF, respektive s objemem dodávek společnosti ENI pocházejících z nabývané kapacity ČRAF, a to jednak za jednotlivé roky 2012, 2013 a za první pololetí 2014 a jednak i v podrobnější struktuře za jednotlivé měsíce téhož období.

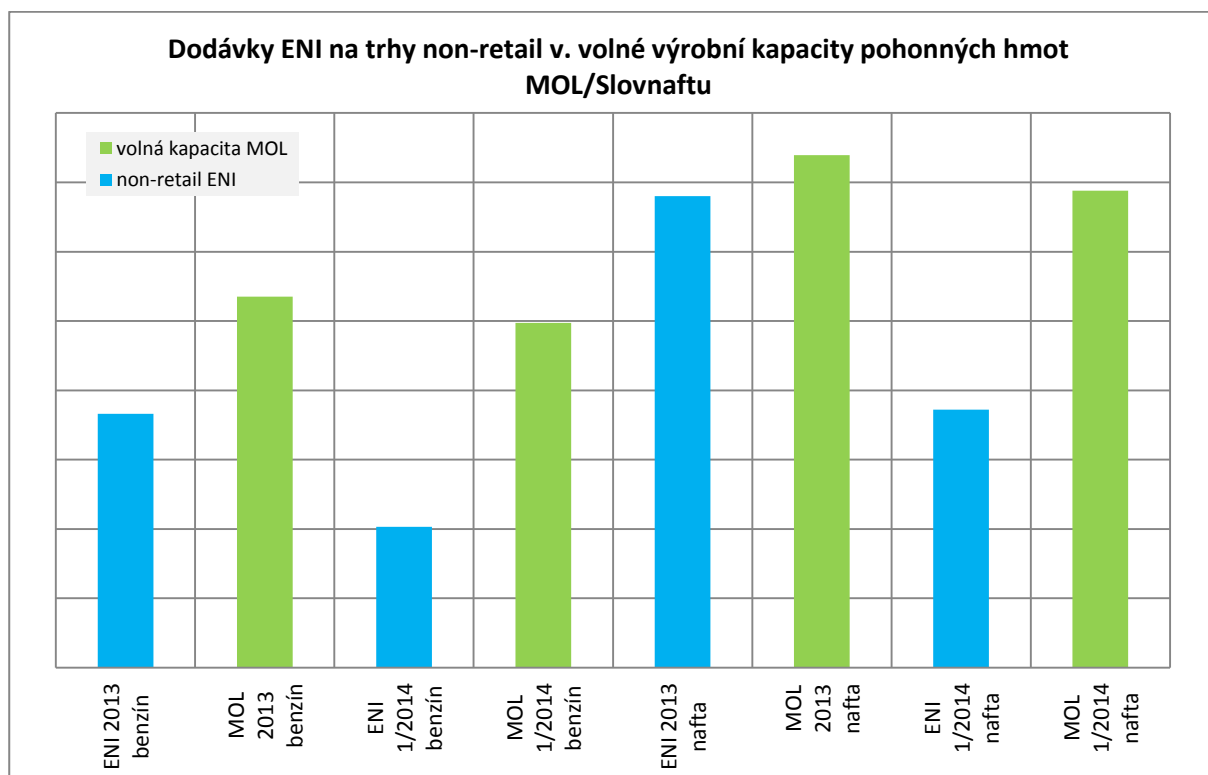
136. Údaje o objemu dodávek pohonných hmot společnosti ENI na trzích *non-retail* distribuce související s nabývanou kapacitou ČRAF a jejich srovnání s volnou výrobní kapacitou pohonných hmot rafinerie Slovnaft Bratislava (MOL) v roce 2013 a v prvním pololetí roku 2014 jsou uvedeny níže.⁶²

⁵⁹ Viz list spisu č. 748 – 751.

⁶⁰ Např. z rafinerie společnosti TOTAL Leuna, PCK Schwedt, Bayernoil Ingolstadt.

⁶¹ Zde působí společnost OMV prostřednictvím rafinerií Burghausen či Schwechat.

⁶² Obrázek neobsahuje specifikaci objemových jednotek, neboť konkrétní údaje jsou předmětem obchodního tajemství společností MOL a ENI.

Obrázek 1: Porovnání volné kapacity společnosti MOL s objemem *non-retail* dodávek pohonných hmot.

137. Z Obrázku 1 vyplývá, že volná kapacita společnosti MOL, respektive pouze rafinérie Slovnaft Bratislava,⁶³ byla v případě potřeby dostatečná k pokrytí *non-retail* dodávek pohonných hmot na území České republiky společností ENI pocházejících z nabývané kapacity ČRAF za rok 2013 a první pololetí 2014.
138. Rovněž pokud jde o porovnání míry využití výrobní kapacity, lze konstatovat, že společnost MOL, respektive pouze její rafinérie v Bratislavě,⁶⁴ disponuje v důsledku nižší míry využití větší volnou výrobní kapacitou oproti rafinériím společnosti ČRAF.
139. Navíc z vyjádření některých oslovených soutěžitelů vyplývá, že v případě potřeby lze počítat s případnými dodávkami pohonných hmot i z jiných rafinerií v blízkosti České republiky, které rovněž disponují volnou výrobní kapacitou.⁶⁵
140. Závěrem Úřad uvádí, že s ohledem na dostatečnou velikost nevyužitých výrobních kapacit konkurentů spojujících se soutěžitelů, mají, a po realizaci posuzovaného spojení nadále mít budou, odběratelé spojujících se soutěžitelů dostatek alternativních možností dodávek pohonných hmot od konkurenčních dodavatelů.

⁶³ Skupina MOL provozuje další rafinérie, a to na území Maďarska (Danube) a Chorvatska (Rijeka a Sisak).

⁶⁴ Rafinérie Slovnaft má srovnatelnou celkovou výrobní kapacitu pohonných hmot jako obě rafinérie společnosti ČRAF dohromady.

⁶⁵ Například vyjádření společnosti ČEPRO, a.s., která poukázala na přebytek rafinérských kapacit v okolních státech a v Evropě, viz list spisu č. 567.

V.1.2.4 Zhodnocení nekoordinovaných efektů na relevantních trzích v oblasti velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty

141. Při zkoumání, zda předmětné spojení zvýší tržní sílu spojením vzniklého subjektu na takovou úroveň, která by vedla k narušení hospodářské soutěže zejména na relevantních trzích velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty, se Úřad zabýval především schopností spojením vzniklého subjektu chovat se do značné míry nezávisle na ostatních soutěžitelích, jejich dodavatelích a odběratelích.
142. Pokud jde o celkové zhodnocení horizontálních účinků posuzovaného spojení, Úřad uvádí, že ačkoli společnost UNIPETROL bude výlučně kontrolovat rafinérie nacházející se na území České republiky, lze s ohledem na převážně širší geografické vymezení předmětných relevantních trhů konstatovat, že spojením vzniklý soutěžitel dosahuje na většině věcně a geograficky vymezených trhů relativně nízkých podílů. Spojením navíc nedochází k přímému převzetí zákaznické základny ENI související s nabývanou výrobní kapacitou ČRAF, a tedy v tomto případě nelze předpokládat, že v důsledku spojení dojde v plném rozsahu k navýšení tržních podílů společnosti UNIPETROL o podíly představované prodeji společnosti ENI.
143. Pokud jde o podrobněji zkoumané relevantní trhy v oblasti velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty, šetření Úřadu prokázalo, že na nich nedojde k výraznému snížení konkurenčního tlaku ostatních dodavatelů benzínu a motorové nafty, kterými jsou subjekty patřící do vertikálně integrovaných nadnárodních skupin soutěžitelů,⁶⁶ které disponují významnou hospodářskou a finanční silou a současně působí v rámci geografických lokalit zahrnujících území více států. Úřad má rovněž za prokázané, že na vymezených relevantních trzích existuje volná výrobní kapacita, která se jeví jako dostatečná k tomu, aby plně nahradila *non-retail* dodávky společnosti ENI, respektive Eni Česká. Rovněž většina odběratelů na vymezených relevantních trzích potvrdila jejich reálnou možnost poptávat předmětné produkty u alternativních tuzemských i zahraničních dodavatelů, a proto většina oslovených odběratelů nevyjádřila jakékoli obavy z negativních dopadů spojení.
144. Úřad na základě shora uvedených skutečností uzavírá, že na zkoumaných relevantních trzích velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty nelze možné unilaterální účinky v důsledku posuzovaného spojení soutěžitelů předpokládat.

V.2 Posouzení dopadů spojení na hospodářskou soutěž v důsledku vertikálního propojení činností spojujících se soutěžitelů

145. Jak již bylo konstatováno, předmětné spojení soutěžitelů má rovněž vertikální charakter, který lze spatřovat zejména mezi relevantními trhy *ex-refinery* dodávek benzínu a motorové nafty, *non-retail* dodávek benzínu a motorové nafty a na ně navazujícího trhu maloobchodního prodeje pohonných hmot. Úřad v dané souvislosti zkoumal, zda posuzovaným spojením soutěžitelů může dojít k podstatnému narušení hospodářské soutěže s ohledem na získání výrobní kapacity ČRAF, a tím i k případnému posílení vertikální vazby mezi vertikálně navazujícími velkoobchodními trhy dodávek benzínu a motorové nafty a maloobchodním trhem pohonných hmot.

⁶⁶ Například se jedná o skupiny MOL, Shell či OMV.

146. Pokud jde o posouzení účinků vertikálního spojení soutěžitelů, obvykle není důvod k obavám z podstatného narušení hospodářské soutěže, pokud spojením vzniklý soutěžitel nedisponuje významnou tržní silou alespoň na jednom z dotčených trhů. Z tohoto pohledu jsou tržní podíly a stupeň koncentrace prvním indikátorem tržní síly jak spojením vzniklého soutěžitele, tak i jeho konkurentů.
147. Obvykle se negativní dopady vertikálního propojení činností spojujících se soutěžitelů promítnou v tzv. uzavření trhu, kdy spojení poskytne spojujícím se soutěžitelům schopnost a motiv k tomu, aby omezili či vyloučili přístup skutečných nebo potenciálních konkurentů buď (i) ke vstupům (*input foreclosure*), nebo (ii) k zákazníkům (*customer foreclosure*).
148. V případě uzavření přístupu ke vstupům (*input foreclosure*) vede spojení ke zvýšení nákladů konkurentů na vertikálně navazujícím trhu (*downstream market*) tím, že je jim omezen přístup k důležitému vstupu. Omezení či uzavření přístupu ke vstupům, respektive ke zdrojům, zpravidla vede u konkurenčních subjektů ke zvýšení nákladů souvisejících se složitějším či méně výhodným zajištěním potřebných dodávek zboží a služeb.
149. Uzavření přístupu k zákazníkům (*customer foreclosure*) znamená omezení přístupu konkurentů na vertikálně předcházejícím trhu (*upstream market*) k významné části zákazníků. Pokud jde o omezení přístupu k zákazníkům, takové jednání zpravidla vede ke zvýšení nákladů spojených s praktickou realizací prodeje zboží (například vybudování vlastní distribuční sítě)
150. V této souvislosti vzal Úřad v potaz zejména skutečnost, že v důsledku spojení nedochází k přímému převzetí velkoobchodních aktivit (zákaznické základny) společnosti ENI spojených s nabytím výrobní kapacity ČRAF a tudíž nelze přesně stanovit, jaký objem dodávek na velkoobchodní trhy a s tím spojený tržní podíl ENI dosahovaný v předchozích obdobích společnost UNIPETROL v konečném důsledku získá. Dále vzal Úřad v úvahu strukturu maloobchodního trhu prodeje pohonných hmot, kde působí velké množství subjektů provozujících čerpací stanice a podle ukazatele HHI se jedná o nekoncentrovaný trh, kdy tržní podíl skupiny navrhovatele je relativně nízký a nedosahuje 15 %.
151. S ohledem na výše uvedené skutečnosti pak Úřad dospěl k závěru, že negativní efekty v důsledku vertikálního překrytí činností spojujících se soutěžitelů spočívající v uzavření přístupu konkurentů působících na maloobchodním trhu prodeje pohonných hmot k jejich dodávkám nelze předpokládat, a to zejména vzhledem k možným alternativním dodávkám ze strany tuzemských i zahraničních dodavatelů. Vzhledem k tomu, že spojením nedochází k horizontálnímu překrytí činnosti na maloobchodním trhu prodeje pohonných hmot a společnost Unipetrol zásobuje síť svých čerpacích stanic Benzina z vlastních zdrojů, tj. z výrobní kapacity společnosti ČRAF přiřazené společnosti UNIPETROL již před spojením, nelze předpokládat ani případné negativní efekty v důsledku uzavření přístupu k zákazníkům.
152. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem tedy Úřad dospěl k závěru, že spojením vzniklý soutěžitel nebude mít na území České republiky možnost jednání vedoucího k uzavření přístupu maloobchodních prodejců pohonných hmot ke vstupům, tj. dodávkám benzínu a motorové nafty, ani přístupu *non-retail* dodavatelů pohonných hmot k odběratelům.

V.3 Zhodnocení dopadů spojení

153. Úřad na základě analýzy možných horizontálních a vertikálních účinků vzniklých v důsledku posuzovaného spojení soutěžitelů dospěl k závěru, že toto nevzbuzuje vážné obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže na vymezených relevantních trzích v oblasti velkoobchodního prodeje benzínu a motorové nafty ani na vertikálně navazujícím relevantním trhu maloobchodního prodeje těchto produktů.

VI. Námitky třetích osob

154. V průběhu správního řízení se Úřad v rámci svého šetření obrátil se žádostí o stanovisko na soutěžitele zejména z řad konkurentů spojujících se soutěžitelů především v oblasti *ex-refinery* a *non-retail* dodávek pohonných hmot, ale i odběratelů spojujících se soutěžitelů či odběratelů společností ENI a MOL. Během tohoto šetření Úřad obdržel řadu připomínek k posuzovanému spojení soutěžitelů, a to především v souvislosti s dodávkami pohonných hmot.

155. Námitky oslovených subjektů lze přitom tematicky rozčlenit na následující okruhy:

- i. vznik či posílení dominantního postavení společnosti UNIPETROL v oblasti velkoobchodního prodeje pohonných hmot, ale i asfaltu, a s tím související snížení počtu velkoobchodních dodavatelů pohonných hmot, respektive nedostatečný počet alternativních dodavatelů uvedených komodit, to vše s následkem růstu cen pro odběratele a konečné spotřebitele,
- ii. možné snížení výrobní kapacity či dokonce uzavření rafinérií společnosti ČRAF, respektive posílení vývozu, a s tím související nedostatek dodávek pohonných hmot na tuzemský trh,
- iii. existence podstatných překážek vstupu nových soutěžitelů na trhy velkoobchodních dodávek pohonných hmot,
- iv. diskriminace velkoobchodních prodejců pohonných hmot a
- v. blíže nespecifikované obavy z narušení hospodářské soutěže.

156. Stran námitek poukazujících na silnou až dominantní pozici společnosti UNIPETROL v oblasti velkoobchodních dodávek pohonných hmot,⁶⁷ například SČS – Unie nezávislých petrolejářů ČR, z.s. (dále jen „Společenství čerpacích stanic“) v této souvislosti uvedlo, že takové postavení by umožnilo společnosti UNIPETROL chovat se cenově zcela nezávisle a definovat cenovou hladinu na relevantních trzích s tím, že v takovém případě lze očekávat významný tlak na nárůst cen. Tlak na nárůst cen dokládá Společenství čerpacích stanic tím, že společnost ENI byla dlouhodobě levnější než společnost UNIPETROL, což vytvářelo pozitivní tlak na snižování ceny, přičemž po spojení tento tlak zmizí.⁶⁸ Společnosti Vendys & V s.r.o. a České dráhy, a.s. se shodují v tom, že alternativní dodávky pohonných hmot ze zahraničí jsou nákladově náročnější, což by se rovněž promítlo v konečné ceně pro spotřebitele.⁶⁹

⁶⁷ Tuto námitku vyslovily společnosti PC Petrol spol. s r.o., Vendys & V s.r.o., České dráhy, a.s., EGERIA, spol. s r.o., RoBiN OIL, s.r.o., dále z důvodu ochrany obchodního tajemství Úřadem anonymizovaní odběratelé společnosti ENI, respektive MOL, č. 2, 8, 12, 18, 20 a také Společenství čerpacích stanic.

⁶⁸ Viz list spisu č. 395.

⁶⁹ Viz list spisu č. 680, respektive 693.

Společnost TRAVEL FREE, s.r.o. v této souvislosti poukázala na skutečnost, že z hlediska kvality pohonných hmot existuje v tuzemsku jediný konkurent společnosti UNIPETROL, a to společnost PETRONEX s.r.o., nicméně ta dodává za vyšší ceny.⁷⁰

157. Nadto jeden z anonymizovaných odběratelů společnosti ENI, respektive MOL, (č. 2) upozorňuje, že možnost dovozu nemají malí obchodníci, kteří budou nuceni opustit trh, a že k nárůstu ceny nedojde pouze u pohonných hmot, ale i v chemickém, farmaceutickém a potravinářském průmyslu. Na možné ukončení činnosti v důsledku neexistence alternativního dodavatele upozornil rovněž další z anonymizovaných odběratelů společnosti ENI, respektive MOL, (č. 13). Společnost RoBiN OIL s.r.o. pak konstatovala, že v České republice neexistuje dostatečná alternativa (pozn. Úřadu: tj. alternativní tuzemský dodavatel), neboť všichni soutěžitelé jsou pouhými překupníky produktů pocházejících z rafinérií ČRAF nebo od zahraničních výrobců.⁷¹ Obdobným způsobem argumentovala společnost Vendys & V s.r.o., která konstatovala, že v podstatě všichni tuzemští velkoobchodní dodavatelé pohonných hmot jsou závislí na výrobě společnosti ČRAF. Na nedostatek alternativních zdrojů především motorové nafty poukazuje rovněž Společenství čerpacích stanic, které poukazuje na situaci z roku 2013, kdy došlo k neplánovanému odstavení jedné z rafinérií společnosti ČRAF. S ohledem na to, že druhá rafinérie nebyla schopná tento výpadek pokrýt, muselo dojít k dovozu pohonných hmot ze zahraničí, ale při zvýšené cenové hladině.⁷²
158. V obdobném duchu se vyjádřila společnost Euro-bit Trade s.r.o. s tím, že toto unikátní postavení společnost UNIPETROL získá i ve vztahu k relevantnímu trhu asfaltu v České republice.⁷³ Podle této společnosti bude po realizaci předmětného spojení panovat nekonkurenční prostředí, jelikož jediným tuzemským výrobcem a dodavatelem silničních horkých asfaltů, které se vyrábějí pouze v rafinérii v Litvínově, bude společnost UNIPETROL, respektive koncernová společnost Orlen Asphalt Česká republika s.r.o., jakožto výhradní tuzemský distributor asfaltu společnosti UNIPETROL. Společnost Euro-bit Trade s.r.o. rovněž uvádí, že import asfaltů do České republiky je minimální, v množství pokrývajícím maximálně 20 % celkové spotřeby asfaltů v České republice, a to včetně dodávek z polských rafinérií náležících rovněž do Skupiny PKN (Plock a Trzebinia). Situace je podle uvedené společnosti o to horší, že rafinérie v Bratislavě (Slovnaft) již pět let asfalt nevyrábí, společnost OMV uvažuje o ukončení výroby silničních asfaltů v rafinérii ve Vídni (Schwechat), a společnost MOL se orientuje na trhy Chorvatska, Srbska a Rumunska, přičemž objem jejích dodávek do České republiky není prakticky žádný. Podle společnosti Euro-bit Trade s.r.o. by pak ceny asfaltů, uplatňované v nekonkurenčním prostředí, výrazně prodražily výstavbu pozemních komunikací v České republice. Obdobně Společenství čerpacích stanic namítá vznik monopolního postavení v oblasti dodávek LPG a tomu odpovídající vzorec prodejní ceny. Společnost Vendys & V s.r.o. pak poukazuje na dominantní postavení spojením vzniklého subjektu také v oblasti dodávek topných olejů.⁷⁴

⁷⁰ Viz list spisu č. 633.

⁷¹ Viz list spisu č. 704.

⁷² Viz list spisu č. 395.

⁷³ Viz list spisu č. 905-907.

⁷⁴ Viz list spisu č. 680.

159. V souvislosti s první, nejčastěji zmiňovanou, námitkou Úřad považuje za nezbytné konstatovat, že prakticky veškeré námitky či připomínky proti posuzovanému spojení vyjádřené oslovenými soutěžiteli se z velké části shodovaly s obavami Úřadu, k nimž dospěl na konci první fáze řízení (tj. v rámci 30denní lhůty od zahájení řízení) a pro které dne 11. 9. 2014 v souladu s § 16 odst. 2 *in fine* zákona oznámil účastníkovi řízení, že bude v řízení pokračovat. Z tohoto důvodu má Úřad za to, že se prakticky všemi okolnostmi souvisejícími s vyjádřenými obavami z dopadů jak na hospodářskou soutěž zabýval při svém hodnocení posuzovaného spojení.
160. Jak vyplývá z části tohoto rozhodnutí zabývající se posouzením dopadů předmětného spojení soutěžitelů na hospodářskou soutěž, Úřad analýzou situace panující na dotčených relevantních trzích dospěl k závěru, že spojením vzniklý soutěžitel na žádném vymezeném relevantním trhu nezíská dominantní postavení nebo jej neposílí natolik, že by to mělo vést k podstatnému narušení hospodářské soutěže. Spojením vzniklý soutěžitel bude totiž i nadále vystaven konkurenčnímu tlaku ostatních soutěžitelů, včetně zahraničních, kteří jsou v případě zvýšení ceny dotčených produktů schopni chybějící dodávky z tuzemských rafinérií nahradit. Nadto je pak nezbytné zdůraznit, že ve většině srovnatelných států jsou ropné rafinérie vždy ve vlastnictví jediného subjektu. Situace, která na dotčených relevantních trzích v důsledku posuzované transakce nastane, byť jí *de-facto* dojde ke snížení počtu producentů rafinátů ropy, tedy nijak nevybočuje z obvyklého uspořádání v rámci národních států.
161. K námitce poukazující na konkurenční tlak vytvářený v době před spojením nízkými cenami společnosti ENI Úřad uvádí, že posuzovaným spojením soutěžitelů nedochází k převzetí obchodních aktivit společnosti ENI a v přímém důsledku tohoto spojení tedy přímo nedojde ani ke změně dodacích podmínek společnosti ENI. Skutečnost, že společnost ENI v důsledku odprodeje společnosti Eni Česká převedla své obchodní aktivity na společnost MOL, není předmětem tohoto správního řízení. Naopak, jak již Úřad uvedl, spojení soutěžitelů MOL a Eni Česká bylo předmětem přezkumu ze strany Komise. V této souvislosti lze uvést rovněž zcela opačný názor, kdy jeden z oslovených odběratelů pohonných hmot společnosti ENI dokonce konstatoval, že spojení bude mít pozitivní dopad, neboť důsledkem většího objemu zboží vyrobeného společností UNIPETROL bude snížení cenové hladiny.⁷⁵
162. Pochybnosti některých namítajících subjektů o reálných možnostech alternativních dodavatelů pohonných hmot vyvrátila většina oslovených soutěžitelů, mezi nimiž byli také stávající odběratelé společnosti ENI. V této souvislosti je nezbytné upozornit na skutečnost, že předmětem činnosti Úřadu ve smyslu § 1 odst. 1 zákona je ochrana hospodářské soutěže jako hospodářského jevu, nikoli ochrana existence každého jednotlivého soutěžitele působícího na některém z dotčených relevantních trhů. Z pohledu hodnocení dopadů spojení ze strany Úřadu je rozhodující požadavek na zachování konkurenčního prostředí na daném trhu. Jestliže tedy téměř 80 % oslovených soutěžitelů působících v oblasti velkoobchodních dodávek pohonných hmot Úřadu potvrdilo, že budou mít i po spojení možnost obrátit se na alternativní, a to i zahraniční, dodavatele pohonných hmot, lze předpokládat, že tato možnost jim fakticky zůstane skutečně zachována, obzvláště v situaci faktického převisu nabídky pohonných hmot nad poptávkou v rámci celé Evropy. Kromě odběratelů Úřad

⁷⁵ Viz list spisu č. 778 – 782.

v průběhu svého šetření oslovil rovněž velkoobchodní *non-retail* dodavatele pohonných hmot a tito *de facto* jednotně potvrdili, že existuje možnost poptávat pohonné hmoty bez jakýchkoli bariér i ze zdrojů odlišných, než je výroba společnosti ČRAF.⁷⁶

163. Na druhou stranu je nutno připustit, že možnost odpovídajících alternativních dodávek nemusí či nebudou muset mít úplně všichni soutěžitelé, nicméně jak již Úřad ve své aplikační praxi několikrát konstatoval, účelem ochrany hospodářské soutěže není ochrana „neefektivních“ soutěžitelů ani snaha o zachování co nejvyššího počtu soutěžitelů na daném trhu. Tento závěr platí v daném případě o to více, neboť v České republice působí řádově několikanásobně vyšší počet distributorů pohonných hmot než například v okolních státech, jako je Slovensko či Maďarsko.⁷⁷
164. Vyšší cenou alternativních dodávek ze zahraničí pak argumentovala například společnost České dráhy, a.s. nebo H D B s.r.o. V této souvislosti se však Úřad domnívá, že cena ze zahraničí dovážených pohonných hmot je rovněž výsledkem vzájemného vyjednávání o ceně. Ve prospěch skutečnosti, že by dovozy mohly být naopak levnější, svědčí jednak již zmiňovaný převis nabídky pohonných hmot nad poptávkou, kdy při nárůstu tuzemských cen pohonných hmot se dá očekávat nárůst dovozů pohonných hmot, ale také například odpovědi některých oslovených soutěžitelů.⁷⁸ Mimoto Úřad provedl analýzu vývoje týdenních velkoobchodních *non-retail* cen benzínu a motorové nafty společností ČRAF (tj. ceny zboží dodávaného společností UNIPETROL, společností ENI a společností Shell) a MOL za období 2012, 2013 a první pololetí 2014. Analýza však neprokázala, že by společnost MOL, která uvedené produkty do České republiky dováží, uplatňovala vyšší ceny (jak z pohledu průměrné hodnoty, tak i z pohledu *medianu* hodnoty za uvedené období) než společnost UNIPETROL. Nelze tedy přijmout názor některých oslovených subjektů, že cena pohonných hmot z dovozu musí být vyšší než cena domácí produkce.
165. Pokud jde o obavu Společenství čerpacích stanic týkající se nárůstu cen pohonných hmot v důsledku odstavení výrobních kapacit společnosti ČRAF, a s tím souvisejícího nárůstu ceny importovaných pohonných hmot, Úřad k tomu uvádí následující. Jednak je třeba vzít v potaz, že uvažované dopady posuzovaného spojení se týkají pouze té části výrobní kapacity společnosti ČRAF, kterou společnost ENI použila na dodávky na trh a nikoli celého objemu výrobní kapacity rafinérií společnosti ČRAF, popřípadě jedné z nich. Ve vztahu k výrobní kapacitě ČRAF, z níž společnost ENI dodávala pohonné hmoty na trh na území České republiky, však Úřad zjistil, že její případný výpadek může být v plné míře nahrazen dodávkami ze zahraničí.⁷⁹
166. Co se týče údajné nedostatečné kvality alternativních dodávek, má Úřad za to, že se jedná spíše o subjektivní hodnocení toho kterého stěžovatele, neboť kvalita pohonných hmot musí splňovat evropské jakostní normy, mimoto veškerá tuzemská produkce pohonných hmot již

⁷⁶ Například společnosti ČEPRO (viz list spisu č. 403) a MOL (viz list spisu č. 488), obecně tento závěr potvrdila rovněž společnost ENI (viz list spisu č. 407).

⁷⁷ Viz například článek Hospodářských novin „Distributoři pohonných hmot skládali kauce. Z dvou tisíc jich zbylo necelých dvě stě“ ze dne 3. 11. 2013, <http://byznys.ihned.cz/c1-61131360-distributori-pohonných-hmot-skladali-kauce>.

⁷⁸ Možnost nižších cen pohonných hmot dovážených ze zahraničí připouští například společnost EGERIA, spol. s r.o., viz list spisu č. 735.

⁷⁹ Viz část V. tohoto rozhodnutí.

nyní pochází z rafinérií společnosti ČRAF, z pohledu kvality by tedy měly být všechny na téže úrovni.

167. Pokud jde o obdobné obavy, tj. především obavy z posílení dominantního postavení a s tím spojeného růstu cen, na trhu asfaltu, Úřad konstatuje, že možnost alternativních dodávek z výrobních zdrojů v zahraničí zůstane zachována i na tomto trhu. Šetření Úřadu prokázalo, že tuzemští odběratelé budou mít nadále možnost asfalt odebírat kromě společnosti UNIPETROL přinejmenším z rafinérií v Německu, Rakousku, Maďarsku a Polsku (s ohledem na možnou přepravní vzdálenost až 400-500 km), jak to ostatně činí již nyní. Obdobně Úřad zjistil, že i pro oblast dodávek LPG jsou charakteristické významné dovozy a vývozy z a do zahraničí. Z Úřadem zjištěných údajů vyplývá, že až cca 40 – 50 % z celkové spotřeby LPG v České republice pochází právě ze zahraničí, naopak přibližně 40 % z celkové výroby LPG v České republice je vyvezeno do zahraničí. Tato skutečnost podle názoru pouze odpovídá širšímu vymezení geograficky relevantního trhu dodávek LPG a vyvrací rovněž tvrzení o monopolním postavení společnosti UNIPETROL. Obdobně nelze přijmout tvrzení o dominantním postavení spojením vzniklého subjektu ve vztahu k trhu velkoobchodních dodávek topných olejů, a to s ohledem na skutečnost, že tento relevantní trh byl z hlediska geografického vymezen územím širším, než je území České republiky. Tržní podíl spojením vzniklého subjektu na takovém relevantním trhu pak nelze s dominantním postavením spojovat.
168. V přímém rozporu s obavou z růstu ceny pohonných hmot je pak informace obsažená v podání Společenství čerpacích stanic ze dne 3. 12. 2014, podle níž společnost UNIPETROL díky svému postavení na trhu dodávek LPG bude schopná nastavit cenu předmětného zboží tak, aby se nevyplatilo jej do České republiky dovážet.⁸⁰ K tomu Úřad uvádí, že i kdyby společnost UNIPETROL byla schopna svojí cenou atrahovat poptávku představující až 50% podíl na celkové spotřebě LPG v České republice, která doposud byla uspokojována dovozy, vedlo by to pouze snížení průměrné ceny dané komodity pro spotřebitele v České republice. Na druhou stranu by takový stav v žádném případě nevedl k odchodu zahraničních dodavatelů LPG v rámci širšího středoevropského regionu, neboť spotřeba LPG v České republice nepředstavuje významný podíl na spotřebě v rámci tohoto regionu. Tudíž při případném následném zvýšení ceny ze strany společnosti UNIPETROL by její dodávky mohly být opět nahrazeny zahraničními dodavateli.
169. Další okruh námitek se týká obavy z možného nedostatku pohonných hmot na trhu, respektive pohonných hmot vyrobených v České republice.⁸¹ Společnost Vendys & V s.r.o. se obává možného uzavírání některých rafinérií z důvodu výrobních nadkapacit. Podle vyjádření této společnosti v případě, že se společnost UNIPETROL stane výlučným vlastníkem společnosti ČRAF, bude moci rafinérie nacházející se v České republice zavřít, a tím optimalizovat výrobu v rámci podnikatelské Skupiny PKN. Podle anonymizovaného odběratele společnosti ENI, respektive MOL, č. 2 bude společnost UNIPETROL naopak vyvážet produkci společnosti ČRAF do Polska, a tím nahrazovat neefektivní výrobu skupiny PKN v Polsku, což ohrozí dostatek pohonných hmot v České republice. Společnost PREOL, a.s. se spíše obává spekulativního snížení výrobních kapacit společnosti ČRAF za účelem získání

⁸⁰ Viz list spisu č. 941.

⁸¹ Tuto obavu sdílí společnosti Vendys & V s.r.o., anonymizovaní odběratelé společnosti ENI, respektive MOL, č. 2 a č. 8 či EGERIA, spol. s r.o.

lepších obchodních podmínek. V souvislosti s tímto typem obav uvádí společnost EGERIA, spol. s r.o., že pohonné hmoty patří mezi strategickou surovinu, nad níž by si měl stát ponechat kontrolu. Společnost Euro-bit Trade s.r.o. v této souvislosti žádá o zvážení, zda je pro Českou republiku prospěšné, aby všechny petrochemické rafinérie vyrábějící strategické komodity ovládala jediná společnost, v níž má majoritu jiný stát.⁸² S okruhem námitek poukazujících na možný nedostatek pohonných hmot na tuzemském trhu souvisí také postřeh Společenství čerpacích stanic, podle něhož je v důsledku omezeného množství kapacity rafinérií nebo skladů a v Evropě obecně panujícího nedostatku motorové nafty někdy obtížné zboží vůbec získat.

170. V souvislosti s obavou z nedostatku pohonných hmot v České republice ať již v důsledku ukončení výroby či v důsledku vývozu pohonných hmot do zahraničí lze především konstatovat, že k omezování velkoobchodních dodávek benzínu a motorové nafty vyrobených společnostmi ČRAF mohlo ze strany společnosti UNIPETROL (přínejmenším ve vztahu k objemu pohonných hmot přiřazených její kapacitě) docházet již v minulosti. Úřad v průběhu šetření podrobně zkoumal výrobní kapacity rafinérií společnosti ČRAF a jejich (respektive společnosti UNIPETROL) hlavních konkurentů, především pak společnosti MOL. Ze získaných údajů přitom vyplývá, že blízké rafinérie, tj. zejména ty které lze zahrnout do geograficky vymezených relevantních trhů *ex-refinery* dodávek benzínu a motorové nafty, neustále disponují volnou výrobní kapacitou, a to i ve vztahu k motorové naftě, byť obecně jsou výrobní kapacity produkující motorovou naftu vytíženější, než v případě kapacit na výrobu benzínu.
171. Navíc případné úvahy o spekulativních vývozech do zahraničí svědčí o tom, že při stávající nadkapacitě výroby pohonných hmot v Evropě by bylo možné poměrně snadno rovněž navýšit objem dovozu předmětných komodit do České republiky. Pokud jde o námitky poukazující na rozhodování státu o průmyslu zpracování ropy, jakožto strategické suroviny, v této oblasti Úřad nedisponuje žádnými kompetencemi. Úřad toliko posuzuje dopady konkrétních transakcí na hospodářskou soutěž na dotčených relevantních trzích, nehledě k tomu, že Česká republika pozbyla právo přímo rozhodovat o výrobě ve společnosti ČRAF již v důsledku privatizace státního podílu ve společnosti UNIPETROL.
172. Obavy třetího okruhu námitek se týkají existence podstatných bariér vstupu nových soutěžitelů na trhy s pohonnými hmotami. Na význam těchto překážek vstupu nových soutěžitelů poukazuje anonymizovaný odběratel společnosti ENI, respektive MOL, č. 2, konkrétně pak především zmiňuje povinnost složit kauci ve výši 20 mil. Kč podle zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách, ve znění pozdějších předpisů. Anonymizovaný odběratel společnosti ENI, respektive MOL, č. 7 pak poukazuje na to, že uskutečnění posuzovaného spojení v kombinaci s povinnou registrací distributora pohonných hmot, včetně povinnosti složení uvedené kauce, přinese snížení konkurence a zvýšení ceny pohonných hmot.
173. Pokud jde o námitky týkající se bariér vstupu na trh, žádný z namítajících subjektů nevedl, že by měly tyto bariéry být vytvořeny či posíleny právě v důsledku spojení. Mimoto konkrétně zmiňovanou povinnost distributorů pohonných hmot složit kauci ve výši 20 mil. Kč však nelze považovat za podstatnou bariéru vstupu na trh, která by byla posuzovaným

⁸² Viz list spisu č. 907.

spojením jakkoli ovlivněna. V souvislosti s touto kaucí nebude spojením vzniklý soutěžitel nijak zvýhodněn, ani ostatní soutěžitelé žádným způsobem znevýhodněni. Nadto bylo příslušné ustanovení § 6i odst. 1 a 2 zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách, ve znění pozdějších předpisů, zrušeno nálezem Ústavního soudu České republiky ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. Pl.ÚS 44/13, a to uplynutím dne 30. 6. 2015. Přitom Ústavní soud ve svém nálezu nezpochybnil zavedení kauce jako takové, nýbrž jako protiústavní odmítl především jednotnou výši kauce, která porušuje zásadu přiměřenosti. Z uvedeného tedy vyplývá, že s účinností od 1. 7. 2015 by měl zákonodárce ústavně konformním způsobem diferencovaně upravit výši kauce či podmínky jejího stanovení, tj. v praxi lze očekávat zmírnění dopadů této bariéry. Nadto jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu č. 34/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, model kauce i její výše kopíruje podobné instituce z některých zemí Evropské unie, například Francie, Estonsko, Maďarsko. Nad rámec shora uvedeného Úřad poukazuje na své vyjádření v části IV.3 tohoto rozhodnutí.

174. Čtvrtý okruh námitek proti posuzovanému spojení vyplývá z údajně diskriminačního chování společnosti UNIPETROL spočívajícího ve snaze nedodávat pohonné hmoty některým velkoobchodníkům. Na tuto údajnou praktiku poukazuje jednak společnost EG Energie, podle jejíhož vyjádření společnost UNIPETROL nemá snahu prodávat pohonné hmoty přes velkoobchodní prodejce, tudíž po úplném ovládnutí společnosti ČRAF jim nebude dodávat zboží za konkurenční ceny. Na stejný problém poukazuje anonymizovaný odběratel společnosti ENI, respektive MOL, č. 8, podle něhož zatímco společnost ENI s velkoobchodními prodejci obchodovala, společnost UNIPETROL se naopak snaží prodávat přímo koncovým odběratelům, tj. maloobchodním prodejcům. Mimoto anonymizovaný odběratel společnosti ENI, respektive MOL, č. 8 uvádí, že společnost UNIPETROL bude mít přebytky výrobních kapacit a proto bude pohonné hmoty prodávat za dumpingové ceny, jimž dodávky pohonných hmot ze zahraničí nebudou moci konkurovat.
175. Úřad se domnívá, že společnost UNIPETROL by se po realizaci spojení, v jehož důsledku dojde k navýšení její výrobní kapacity, měla za účelem co nejvyššího vytížení této kapacity (v rámci minimalizace provozních nákladů) snažit hledat nové odběry bez ohledu na to, zda se jedná o koncového zákazníka či distributora. I kdyby tomu tak nebylo, má Úřad za to, že jím provedené šetření prokázalo existenci dostatečného počtu alternativních dodavatelů pohonných hmot schopných dodávky společnosti ENI pocházející z výroby ČRAF nahradit.
176. Poslední skupina námitek zahrnuje blíže nespécifikované obavy, obdobně jako v případě anonymizovaného odběratele společnosti ENI, respektive MOL, č. 8, který konstatoval, že spojení bude mít za následek posílení postavení skupiny UNIPETROL v České republice s negativním dopadem na hospodářskou soutěž. Obdobně společnost AGROPODNIK DOMAŽLICE a.s., podle níž spojení může mít negativní dopad na stávající odběratele společnosti ENI. Do téže skupiny námitek lze zařadit připomínku společnosti EGERIA, spol.s r.o., která se obává toho, že v důsledku financování společnosti UNIPETROL zahraničním kapitálem dojde k odlivu peněz z České republiky s negativním dopadem na státní rozpočet.

177. V reakci na blíže nespecifikované obavy z negativních dopadů posuzovaného spojení soutěžitelů Úřad odkazuje na závěry jím provedeného šetření, které vyvrátily veškeré obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže, jež se v průběhu tohoto správního řízení vyskytly. Ve prospěch závěrů Úřadu o zachování konkurenčního prostředí na dotčených trzích i po spojení a konkurenceschopnosti dalších soutěžitelů působících především v oblasti velkoobchodních dodávek pohonných hmot hovoří například skutečnost, že společnost UNIPETROL byla v průběhu tohoto správního řízení připravena o své významné odběratele pohonných hmot, a to především ze strany společností MOL, ČEPRO, a.s. a některých zahraničních dodavatelů. Případné obavy z odlivu kapitálu do zahraničí či dopadů spojení na státní rozpočet, pak nemají jakoukoli souvislost s ochranou hospodářské soutěže ve smyslu zákona, naopak vytváření bariér pro pohyb kapitálu by bylo v přímém rozporu se základními principy fungování Evropské unie.

VII. Závěr

178. Podstatou nyní posuzovaného spojení soutěžitelů je získání výlučné kontroly nad společností ČRAF ze strany společnosti UNIPETROL. K navrhované transakci má dojít tak, že společnost UNIPETROL má nabýt akcie představující 32,445% podíl na základním kapitálu společnosti ČRAF, a tím i možnost tuto společnost přímo a výlučně kontrolovat ve smyslu ustanovení § 12 odst. 3 písm. a) zákona. Z pohledu dopadu na hospodářskou soutěž je podstatou transakce nabytí výrobní kapacity společnosti ČRAF, která bylo doposud rezervována společností ENI, ze strany společnosti UNIPETROL.
179. Úřad v průběhu správního řízení zkoumal, zda spojení bude mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže na relevantních trzích. Po zvážení všech okolností zkoumaného případu a po analýze možných negativních dopadů přicházejících do úvahy v důsledku jak horizontálního tak i vertikálního propojení činností spojujících se soutěžitelů Úřad dospěl k závěru, že posuzované spojení soutěžitelů nezbuzuje vážné obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže na výše uvedených relevantních trzích, na nichž spojující se soutěžitelé působí.
180. Z tohoto důvodu Úřad rozhodl o povolení posuzovaného spojení soutěžitelů v souladu s § 16 odst. 2 a 5 zákona tak, jak je uvedeno ve výroku, a ve stanovené lhůtě toto rozhodnutí vydává.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení v souladu s § 152 odst. 1 a 4, ve spojení s § 83 odst. 1 a § 85 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat do 15 dnů od jeho oznámení rozklad, o kterém rozhoduje předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Rozklad se podává u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Včas podaný a přípustný rozklad má odkladný účinek.

otisk úředního razítka

JUDr. Michal Petr, Ph.D.
místopředseda Úřadu
pověřený řízením Sekce hospodářské soutěže

Obdrží

JUDr. Robert Neruda, Ph.D., advokát
Havel, Holásek & Partners s.r.o.
Hilleho 1846/6
602 00 Brno

PM: 6. 1. 2015

Vypraveno dne

viz otisk razítka na poštovní obálce nebo časový údaj na obálce datové zprávy